

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

CURS 2011-2012

***Departament d'Història i
Institucions Econòmiques***

<http://www.ub.edu/histeco>

DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

MEMÒRIA D'ACTIVITATS CURS 2011-2012

ÍNDEX

MEMBRES DEL DEPARTAMENT	3
PUBLICACIONS DELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT	6
PARTICIPACIÓ EN CONGRESSOS I JORNADES D'ESTUDI	18
PARTICIPACIÓ EN REVISTES.....	30
CURSOS, CONFERÈNCIES I SEMINARIS	33
PREMIS I RECONeixEMENTS.....	37
DOCÈNCIA IMPARTIDA PELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT	38
ESTADES A L'ESTRANGER I PROFESSORS VISITANTS	44
GRUPS I PROJECTES D'INNOVACIÓ DOCENT.....	45
MÀSTER INTERUNIVERSITARI EN HISTÒRIA ECONÒMICA	46
DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA.....	52
TESIS DOCTORALS I TREBALLS DE RECERCA.....	53
ORGANITZACIÓ DE LA RECERCA	55
Centre d'Estudis Antoni de Capmany.....	55
Xarxa de Referència D'R+D+I en Economia i	
Polítiques Públiques de la Generalitat de Catalunya.....	61
Network of Interdisciplinary Research in Family Firms	64
SEMINARIS DEL DEPARTAMENT.....	68
PUBLICACIONS DEL CENTRE D'ESTUDIS "ANTONI DE CAPMANY".....	71
<i>Revista de Historia Industrial</i>	71
III ENCUENTRO DE LA ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE HISTORIA ECONÓMICA.....	77

MEMBRES DEL DEPARTAMENT

CURS 2011-2012

Director

Dr. Enric Tello Aragay

Secretari

Dr. Francesc Valls Junyent

Professors

Dra. Francesca Antolín Fargas (Catedràtica Emèrita)

Dr. Jordi Catalan Vidal (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Gaspar Feliu Montfort (Catedràtic Emèrit)

Dr. Jordi Nadal Oller (Catedràtic Emèrit)

Dr. Pere Pascual Domènech (Catedràtic Emèrit)

Dr. Carles Sudrià Triay (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Enric Tello Aragay (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Josep Maria Benaul Berenguer (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Angel Amado Calvo Calvo (Professor Emèrit)

Dra. Montserrat Carbonell Esteller (Professora **Titular d'Universitat**)

Dr. Josep Colomé i Ferrer (Professor Titular d'Universitat)

Dra. Montserrat Duran Pujol (Professora Emèrita)

Dra. Paloma Fernández Pérez (Professora **Titular d'Universitat**)

Dr. Miquel Gutiérrez Poch (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Alfonso Herranz Loncán (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Jordi Planas Maresma (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Alejandro Sánchez Suárez (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Ricard Soto Company (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Francesc Valls Junyent (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Cesar Roberto Yáñez Gallardo (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Lluís Castañeda Peirón (Professor Titular d'Escola Universitària)

Dr. Ramon Ramon Muñoz (Professor Titular Interí d'Escola Universitària)

Dr. Marc Prat Sabartés (Professor Agregat)

Dr. Marc Badia Miró (Professor Lector)

Dra. Yolanda Blasco Martel (Professora Lectora)

Dra. Anna Carreras Marín (Professora Lectora)

Dr. Ricard García Orallo (Professor Associat)

Dr. Eduard Masjuan Bracons (Professor Associat)

Dr. José Manuel Rua Fernández (Professor Associat)

Dr. Eloi Serrano Robles (Professor Associat)

Dra. Lúdia Torra Fernández (Professora Associada)

Dr. Sergio Espuelas Barroso (Professor Ajudant)

Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet (Professor Ajudant)

Sr. Jordi Guilera Rafecas (Professor Ajudant)

Dr. Javier San Julián Arrupe (Professor Ajudant)

Becaris

Dra. Nikola Koepke (Becària postdoctoral)

Sra. Roser Álvarez Klee (Becària predoctoral)

Sra. Elena Galán del Castillo (Becària predoctoral)

Sr. Guillermo Gil-Mugarza Llorente (Becari predoctoral)

Sr. Matthias Marx (Becari predoctoral)

Sr. Joan Ramon Ostos Falder (Becari predoctoral)

Sr. Lluís Parcerisas Benedé (Becari predoctoral)

Sr. José Alejandro Peres Cajías (Becari predoctoral)

Sr. Oriol Sabaté Domingo (Becari predoctoral)

Sra. Sara Torregrosa Hetland (Becària predoctoral)

Personal d'Administració i Serveis

Sra. Violeta Calderón Pérez (Administrativa)

Dr. Raimon Soler Becerro (Tècnic de Suport a la Recerca)

PUBLICACIONS DELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT

Badia Miró, Marc

Publicacions en revistes

(amb P. Lains i J. Guilera), «Regional Incomes in Portugal: Industrialisation, Integration and Inequality, 1890-1980», *Revista de Historia Económica*, 30 (2012-2), pp. 225-244.

Llibres i capítols de llibre

(amb A. Carreras-Marín), «Latin America and Its Main Trade Partners, 1860-1930: Did the First World War Affect Geographical Patterns?» a Yáñez, C.; Carreras, A., eds., *The Economies of Latin America: New Cliometric Data*, Londres: Pickering & Chatto Publishers, 2012, pp. 59-68.

(amb C. Hintzmann, M.J. Martínez-Argüelles i D. Plana-Erta), *Personalized e-feedback and information and communication technologies (ICT)*, EDULEARN11 Proceedings, Barcelona, 2011.

Documents de Treball

(amb J. Guilera i P. Lains), *Reconstruction of the Regional GDP of Portugal, 1890 - 1980*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E12/280, Barcelona, 2012.

(amb C. Yáñez, R. Rivero i A. Carreras-Marín), *La población de los países latinoamericanos desde el siglo XIX hasta el 2008. Ensayo de historia cuantitativa*, Asociación Española de Historia Económica (DT-AEHE, 1202), 2012.

(amb A. Carreras Marín i J.A. Peres Cajías), *Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E12/27, Barcelona, 2012.

(amb D. Tirado), *Economic Integration and Regional Inequality in Iberia (1900-2000): A Geographical Approach*, Working Papers in Economic History, Universidad Carlos III, WP 12-03, Barcelona, 2012.

Benaul Berenguer, Josep Maria

Llibres i capítols de llibre

«Autors, editors i impressors a Sabadell, 1850-1975. Nota històrica», a *Sabadell, lletra impresa: de la vila a la fi de la ciutat industrial. Catàleg de la Col·lecció Esteve Renom-Monserrat Llonch*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2012, pp. 7-68.

(amb J. Nadal i C. Sudrià), directors, *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012.

(amb J. Nadal i C. Sudrià), «Introducció», a Nadal, J., Benaul, J.M. i Sudrià, C., dirs., *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 1-9.

(amb J. Nadal i C. Sudrià), «La formació d'una societat industrial, 1833-1935», a Nadal, J., Benaul, J.M. i Sudrià, C., dirs., *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 5-178.

Blasco Martel, Yolanda

Llibres i capítols de llibre

«Jaime Badia Padrines», a *Diccionario biográfico de parlamentarios españoles. Cortes de Cádiz. 1820-1854*, Madrid: Marcial Pons, 2012.

«The changing fortunes of the argentinean insurance market in the 19th and 20th centuries», a Borscheid, P.; Haueter, N.V. (eds.), *World Insurance: The Evolution of a Global Risk Network*, Oxford: Oxford University Press, 2012.

Calvo Calvo, Àngel

Publicacions en revistes

«La liberalización en la industria de equipo de telecomunicación en España, 1963-1973», *Investigaciones de Historia Económica*, 8 (2012-3), pp. 164-175.

«Sueños rotos. El fracaso de un sistema telefónico público en España, 1877-1924», *Transportes, Servicios y Telecomunicaciones*, 21 (2011), pp. 32-55.

Carbonell Esteller, Montserrat

Publicacions en revistes

«Montes de piedad and savings banks as microfinance institutions on the periphery of their financial system of mid-nineteenth century Barcelona», *Business History*, 54 (2012-3), pp. 363-380.

Carreras Marín, Anna

Publicacions en revistes

«The international textile trade in 1913: the role of intra-European flows», *Revista de Historia Industrial*, 49 (2012-2), pp. 55-76.

Llibres i capítols de llibre

(amb M. Badia-Miró), «Latin America and Its Main Trade Partners, 1860-1930: Did the First World War Affect Geographical Patterns?» a Yáñez, C.; Carreras, A., eds., *The Economies of Latin America: New Cliometric Data*, Londres: Pickering & Chatto Publishers, 2012, 59-68.

Documents de Treball

(amb M. Badia-Miró, C. Yáñez i R. Rivero), *La población de los países latinoamericanos desde el siglo XIX hasta el 2008. Ensayo de historia cuantitativa*, Asociación Española de Historia Económica (DT-AEHE, 1202), 2012.

(amb M. Badia-Miró i J.A. Peres Cajías), *Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E12/27, Barcelona, 2012.

Catalan Vidal, Jordi

Publicacions en revistes

«Franco AMATORI y Andrea COLLI, *Business History: Complexities and Comparisons*, London, Routledge, 2011, 262 p.», *Revista de Historia Industrial*, 49 (2012-2), pp. 195-197. Ressenya

«La trampa del euro: del declivi industrial a la debacle financiera», *Revista de Estudios. Análisis, reflexión y debate*, 40 (2012), pp. 22-29.

«Orígenes de la Gran Depresión del siglo XXI: un enfoque de Historia Industrial», *Revista de Economía Crítica*, 13 (2012), pp. 1-7.

«Joel WOLFE, *Autos and Progress: The Brazilian Search for Modernity*, Nueva York, Oxford University Press, 2010, 269 pp.», *Revista de Historia Industrial*, 47 (2012-2), pp. 197-202. Ressenya.

Llibres i capítols de llibre

«Reculada i clímax de la industrialització, 1936-1975», a Nadal, J., Benaul, J.M. i Sudrià, C., dirs., *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 180-296.

«*Francoist* Spain under Nazi Economic Hegemony, 1936-1945», a Buchheim, Christoph & Boldorf, Marcel (eds.), *Europäische Volkswirtschaften unter deutscher Hegemonie 1938-1945*, München (Alemanya): R. Oldenbourg, 2012, pp. 229-265.

Documents de Treball

(amb R. Ramon-Muñoz), *The Origins of 'Made in Spain' Fashion. The Competitive Advantage of the Textile, Apparel and Footwear Districts since the Golden Age*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E11/265, Barcelona, 2011.

Colomé Ferrer, Josep

Publicacions en revistes

(amb F. Valls-Junyent), «Las consecuencias demográficas de la crisis filoxérica en la región vitícola del Penedès (Cataluña)», *Historia Agraria*, 57 (2012), pp. 47-77.

(amb M. Cucurella-Jorba i F. Valls-Junyent), «Poblament i despoblament a la catalunya vitícola (1760-1910)», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, XXI (2010), pp. 137-155.

Duran Pujol, Montserrat

Llibres i capítols de llibre

Editora, *Llibre de la confraria y offici de perayres de la Vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre dela confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*, Barcelona: Fundació Noguera, 2012, 2 volums.

Espuelas Barroso, Sergio

Publicacions en revistes

«Are dictatorships less redistributive? A comparative analysis of social spending in Europe (1950-1980)», *European Review of Economic History*, 16 (2012-2), pp. 211 - 232.

«John MURPHY, *A decent Provision. Australian welfare policy, 1870 to 1949*, Ashgate, Farnham and Burlington, 2011, XVII+270 pp.», *Revista de Historia Industrial*, 49 (2012-2), pp. 201- 204. Ressenya

«Pons Pons, Jerònia i Pons Brías, Ma. Angeles (coord.), *Investigaciones históricas sobre el seguro español*, Fundación Mapfre, Madrid», *Investigaciones de Historia Económica*, 8 (2012-2), pp. 120- 121. Ressenya

Documents de Treball

The inequality trap. A comparative analysis of social spending between 1880 and 1933, Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona, Documents de Treball (E11/263), 2011.

Feliu Montfort, Gaspar

Publicacions en revistes

«Ramon d'Abadal: la tenacitat en el treball de base», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, 22 (2011), pp. 157-183.

«Rellegint la història dels remences de Jaume Vicens Vives», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, 22 (2011), pp. 33-64.

Fernández Pérez, Paloma

Publicacions en revistes

(amb P. Sáiz), «Catalonian Trademarks and the Development of Marketing Knowledge in Spain, 1850-1946», *Business History Review*, 86 (2012), pp. 239-260.

«Mario CERRUTI, María del Carmen HERNÁNDEZ y Carlos MARICHAL (coords.), *Grandes empresas y grupos empresariales en México en el siglo XX*, México DF, Plaza y Valde´s, 2010, 282 pp.», *Revista de Historia Industrial*, 49 (2012-2), pp. 209-212. Ressenya.

«*Mahabharata in polyester: the making of the world's richest brothers and their feud*, by Hamish McDonald, Sydney, University of New South Wales Press, 2010, xi p 402 pp.», *Business History*, 54 (2012-7), pp. 1-2. Ressenya.

(amb L. Casanovas), «Algunas claves de la longevidad de las grandes empresas familiares brasileñas», *Apuntes. Revista de Ciencias Sociales*, XXIXI-70 (2012), pp. 273-300.

«*Beauty Imagined. A History of the Global Beauty Industry*. Geoffrey Jones. Oxford University Press, New York (2010). xiv+412 pp.», *Investigaciones de Historia Económica*, 7 (2011-2), pp. 334-335. Ressenya.

Llibres i capítols de llibre

La última globalización y el renacer de los grandes negocios familiares en el mundo, Bogotá (Colòmbia): Publicaciones de la Cátedra Corona de la Facultad de Administración de la Universidad de los Andes, 2012.

«Emotions in the evolution of family businesses two hundred years ago. Some lessons from History», *IFERA, Emotional Dynamics in the Family Business: Theory, Practice, Policy. Abstracts of Papers*, Université de Bordeaux (2012), pp. 82.

(amb A. Gil), «El crecimiento de SEUR, 1984-2000», a J. Tàpies, E. San Román y A. Gil, eds., *70 años de entrega. SEUR 1942-2012*, Madrid: SEUR, 2012.

Galán del Castillo, Elena

Publicacions en revistes

(amb E. Tello, X. Cussó i J.R. Olarieta), «Fertilizing Methods and Nutrient Balance at the End of Traditional Organic Agriculture in the Mediterranean Bioregion: Catalonia (Spain) in the 1860s», *Human Ecology*, 40 (2012), pp. 369-383.

(amb J.R. Olarieta, X. Cussó, R. Garrabou i E. Tello), «Balanços energètics i de nutrients i ús del territori a l'agricultura. Una comparació entre mitjans del segle XIX i finals del segle XX a la comarca del Vallès», *Agro-cultura. La revista de la producció ecològica i l'agroecològica*, 48 (2012), pp. 22-26.

Guilera Rafecas, Jordi

Publicacions en revistes

(amb M. Badia i P. Lains), «Regional Incomes in Portugal: Industrialisation, Integration and Inequality, 1890-1980», *Revista de Historia Económica*, 30 (2012-2), pp. 225-244.

Documents de Treball

(amb M. Badia-Miró i P. Lains), *Reconstruction of the Regional GDP of Portugal, 1890 - 1980*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E12/280, Barcelona, 2012.

Herranz Loncán, Alfonso

Publicacions en revistes

(amb M. Curto-Grau i A. Solé-Ollé), «Pork Barrel politics in semi-democracies: the Spanish 'Parliamentary roads', 1874-1915», *Journal of Economic History*, 72 (2012-3), pp. 771-796.

«Tindara Addabbo, Marie-Pierre Arrizabalaga, Cristina Borderías y Alastair Owens (eds.), Gender Inequalities, Households and the Production of Well-being in Modern Europe», *Historia Agraria*, 56 (2012), pp. 187-191. Ressenya.

«El impacto directo del ferrocarril sobre el crecimiento económico argentino durante la primera globalización», *Revista Uruguaya de Historia Económica*, 1 (2011-1), pp. 34-52.

«The Role of Railways in Export-Led Growth: The Case of Uruguay, 1870-1913», *Economic History of Developing Regions*, 26 (2011-2), pp. 1-32.

Nadal Oller, Jordi

Llibres i capítols de llibre

(amb J.M. Benaul i C. Sudrià), directors, *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012.

(amb J.M. Benaul i C. Sudrià), «Introducció», a Nadal, J., Benaul, J.M. i Sudrià, C., dirs., *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 1-9.

(amb J.M. Benaul i C. Sudrià), «La formació d'una societat industrial, 1833-1935», a Nadal, J., Benaul, J.M. i Sudrià, C., dirs., *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 5-178.

Ostos Falder, Joan Ramon

Publicacions en revistes

(amb E. Tello), «Water consumption in Barcelona and its regional environmental imprint: a long-term history (1717-2008)», *Regional Environmental Change*, 12 (2012), pp. 347-361.

Parcerisas Benedé, Lluís

Publicacions en revistes

(amb E. Tello, J. Marull, J. Pino, F. Coll i C. Basnou), «Land use changes, landscape ecology and their socioeconomic driving forces in the Spanish Mediterranean coast (El Maresme County, 1850-2005)», *Environmental Science & Policy*, 23 (2012), pp. 120-132.

(amb E. Tello), «Cambios en los usos del suelo e impactos sobre el funcionamiento ecológico del territorio. El caso de la comarca catalana del Maresme entre 1850 y 2005», *Cuides. Cuaderno Interdisciplinar de Desarrollo Sostenible*, 08 (2012), pp. 3-25.

Llibres i capítols de llibre

(amb E. Tello), «Els canvis en els usos del sòl al Maresme (1850-2007)» a *Cartografia i agrimensura a Catalunya i Balears al segle XIX*, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya, p. 249-261.

Documents de Treball

(amb J. Marull, J. Pino, E. Tello, F. Coll i C. Basnou), *Land use changes, landscape ecology and their socioeconomic driving forces in the Spanish Mediterranean coast (the Maresme County, 1850-2005)*, Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona, Documents de Treball (E12/273), 2012.

Peres Cajías, José Alejandro

Llibres i capítols de llibre

«Repensando el desarrollo desde la historia económica: crecimiento y lucha de débiles» a Wanderley, F., coord., *El Desarrollo en cuestión. Reflexiones desde América Latina*, La Paz (Bolivia): CIDES-UMSA, 2012.

«Public Revenues in Bolivia, 1900-31» a Yáñez, C.; Carreras, A., eds., *The Economies of Latin America: New Cliometric Data*, Londres: Pickering & Chatto Publishers, 2012, pp. 167-175.

Documents de Treball

(amb A. Carreras Marín i J.A. Peres Cajías), *Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E12/27, Barcelona, 2012.

Planas Maresma, Jordi

Publicacions en revistes

(amb F. Valls), «L'incident dels Hostalets de Pierola de 1904: un episodi de la decadència del caciquisme dels Godó al districte d'Igualada», *Revista d'Igualada*, 41 (2012), pp. 19-35.

(amb F. Valls), «Desigualdad, asociacionismo y conflictividad social en un núcleo de la Cataluña *rabassaire*», *Historia Social*, 72 (2012), pp. 89-111.

Ramon Muñoz, Ramon

Publicacions en revistes

«Luis GERMÁN ZUBERO, Ricardo HERNÁNDEZ GARCÍA & Javier MORENO LÁZARO (editors) (2009): *Economía alimentaria en España durante el siglo XX*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino, 416 pp.», *Historia Agraria*, 57 (2012), pp. 208-214. Ressenya.

Llibres i capítols de llibre

«Creixement, convergència i divergència en la primera globalització (1820-1914)», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Creative Commons BY-NC-ND. Versió Online: http://materials.cv.uoc.edu/continguts/PID_00178204/index.html?ajax=true

«Guerres, crisis i esfondrament de la primera globalització (1914-1950)», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Creative Commons BY-NC-ND. Versió Online: http://materials.cv.uoc.edu/continguts/PID_00178204/index.html?ajax=true

Rua Fernández, José Manuel

Publicacions en revistes

«Eley, Geoff y Nield, Keith: *El futuro de la clase en la historia ¿qué queda de lo social?*, València: Publicacions de la Universitat de València, 2010», *Historia, trabajo y sociedad*, 2 (2011), pp. 267-271. Ressenya.

Llibres i capítols de llibre

(amb P. Lo Cascio), *Temps de crisi, transició i democràcia*, volum IV de Risques, M., dir., *Un segle d'Història de Catalunya en fotografies*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2012.

(amb A. Pellegrini), *Pssst...passa-ho. La lluita per la democràcia a Catalunya (1939-1975)*, Barcelona-Catarroja: Editorial Afers, 2011.

Sánchez Suárez, Àlex

Publicacions en revistes

«Les indianes. Els orígens de la Barcelona industrial», *Butlletí del Museu d'Història de Barcelona*, IV-25 (2012), pp. 6-7.

«Els fabricants d'indianes: orígens de la burgesia industrial barcelonina», *Barcelona. Quaderns d'Història*, 17 (2011), pp. 197-219.

«Barcelona i la indústria de les indianes. Una presentació», *Barcelona. Quaderns d'Història*, 17 (2011), pp. 9-30.

(editor del número), «*La indústria de les indianes a Barcelona, 1730-1850*», Barcelona. *Quaderns d'Història*, 17 (2011).

Llibres i capítols de llibre

«Els orígens de la industrialització, 1750-1832», a Nadal, J., Benaul; J.M. i Sudrià, C., dirs, *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 1-9.

Serrano Robles, Eloi

Publicacions en revistes

«Motivaciones de Pemex en Repsol», *Foreign Affairs Latin America*, 12 (2012-2), pp. 58-66.

Llibres i capítols de llibre

El camino hacia America Latina. La internacionalización de las empresas españolas (1980 – 2006), Lleida: Editorial Milenio, 2012.

Soler Becerro, Raimon

Documents de Treball

From trade to industry. The wine production sector in the Penedès Denomination of Origin, 1940-2000, Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona, Documents de Treball (E11/266), 2011.

Soto Company, Ricard

Llibres i capítols de llibre

«La conquista de Mallorca y la creación de un mercado de esclavos», a Gullén, F.P. i Trabelsi, S. (eds.), *Les esclavages en Méditerranée. Espaces et dynamiques économiques*, Madrid: Casa de Velázquez, 2012, pp. 63-76.

Sudrià Triay, Carles

Publicacions en revistes

(amb A. Parejo), «"The Great Depression" versus "The Great Recession". Financial crashes and industrial slumps», *Revista de Historia Industrial*, 48 (2012)-2, p. 23-48.

Llibres i capítols de llibre

(amb J. Nadal i C. Sudrià), directors, *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012.

(amb J. Nadal i J.M. Benaul), «Introducció», a Nadal, J., Benaul, J.M. i Sudrià, C., dirs., *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 1-9.

(amb J. Nadal i J.M. Benaul), «La formació d'una societat industrial, 1833-1935», a Nadal, J., Benaul, J.M. i Sudrià, C., dirs., *Atles de la industrialització a Catalunya, 1750-2010*, Barcelona: Ediciones Vicens Vives, 2012, pp. 5-178.

Tello Aragay, Enric

Publicacions en revistes

(amb L. Parcerisas, J. Marull, J. Pino, F. Coll i C. Basnou), «Land use changes, landscape ecology and their socioeconomic driving forces in the Spanish Mediterranean coast (El Maresme County, 1850–2005)», *Environmental Science & Policy*, 23 (2012), pp. 120-132.

(amb L. Parcerisas), «Cambios en los usos del suelo e impactos sobre el funcionamiento ecológico del territorio. El caso de la comarca catalana del Maresme entre 1850 y 2005», *Cuides. Cuaderno Interdisciplinar de Desarrollo Sostenible*, 08 (2012), pp. 3-25.

(amb J.R. Olarieta, X. Cussó, R. Garrabou i E. Galán), «Balances energètics i de nutrients i ús del territori a l'agricultura. Una comparació entre mitjans del segle XIX i finals del segle XX a la comarca del Vallès», *agro-cultura. La revista de la producció ecològica i l'agroecològica*, 48 (2012), pp. 22-26.

(amb R. Garrabou, X. Cussó, J.R. Olarieta i E. Galán), «Fertilizing Methods and Nutrient Balance at the End of Traditional Organic Agriculture in the Mediterranean Bioregion: Catalonia (Spain) in the 1860s», *Human Ecology*, 40 (2012), pp. 369-383.

(amb J.R. Ostos), «Water consumption in Barcelona and its regional environmental imprint: a long-term history (1717-2008)», *Regional Environmental Change*, 12 (2012), pp. 347-361.

Llibres i capítols de llibre

(amb L. Garay), «La Segona Globalització: de l'estagflació dels anys setanta a la Gran Recessió (1973-2012)», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-100. Creative Commons BY-NC-ND. Versió Online:

http://materials.cv.uoc.edu/continguts/PID_00178204/index.html?ajax=true

«L'acceleració del creixement», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Creative Commons BY-NC-ND. Versió Online:

http://materials.cv.uoc.edu/continguts/PID_00178204/index.html?ajax=true

Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Creative Commons BY-NC-ND. Versió Online:

http://materials.cv.uoc.edu/continguts/PID_00178204/index.html?ajax=true

(amb L. Parcerisas), «Els canvis en els usos del sòl al Maresme (1850-2007)» a *Cartografia i agrimensura a Catalunya i Balears al segle XIX*, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya, p. 249-261.

(amb G. Jover), «Economic History and the Environment: New Questions, Approaches and Methodologies» a Agnoletti, M., Johann, E. i Serner, S.N. (eds.), *World Environmental History. Vol. 27 de l'Encyclopedia of Life Support Systems (EOLSS)*, Oxford (Regne Unit), Eolss Publishers sota els auspicis de la UNESCO, disponible *on-line*: <http://www.eolss.net>.

Documents de Treball

(amb J. Marull, J. Pino, L. Parcerisas, F. Coll i C. Basnou), *Land use changes, landscape ecology and their socioeconomic driving forces in the Spanish Mediterranean coast (the Maresme County, 1850-2005)*, Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona, Documents de Treball (E12/273), 2012.

Torra Fernández, Lúcia

Publicacions en revistes

«El consum d'indianes a Barcelona, 1650-1800», *Barcelona. Quaderns d'Història*, 17 (2012), pp. 281-290.

Valls Junyent, Francesc

Publicacions en revistes

(amb J. Planas), «Desigualdad, asociacionismo y conflictividad social en un núcleo de la Cataluña *rabassaire*», *Historia Social*, 72 (2012), pp. 89-111.

(amb J. Colomé Ferrer), «Las consecuencias demográficas de la crisis filoxérica en la región vitícola del Penedès (Cataluña)», *Historia Agraria*, 57 (2012), pp. 47-77.

(amb J. Planas), «L'incident dels Hostalets de Pierola de 1904: un episodi de la decadència del caciquisme dels Godó al districte d'Igualada», *Revista d'Igualada*, 41 (2012), pp. 19-35.

«Llenços nòrdics per estampar a les fàbriques d'indianes de Barcelona. La botiga de Francesc Jener, 1772-1780», *Barcelona. Quaderns d'Història*, 17 (2011), pp. 301-316.

(amb J. Colomé Ferrer i M. Cucurella-Jorba), «Poblament i despoblament a la catalunya vitícola (1760-1910)», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, XXI (2010), pp. 137-155.

Yáñez Gallardo, César

Llibres i capítols de llibre

(amb M. Badia-Miró), «Latin America and Its Main Trade Partners, 1860-1930: Did the First World War Affect Geographical Patterns?» a Yáñez, C.; Carreras, A., eds., *The Economies of Latin America: New Cliometric Data*, Londres: Pickering & Chatto Publishers, 2012.

(amb A. Carreras), «Introduction: Latin American Economic Backwardness Revisited» a Yáñez, C.; Carreras, A., eds., *The Economies of Latin America: New Cliometric Data*, Londres: Pickering & Chatto Publishers, 2012.

(amb A. Carreras), «Preface» a Yáñez, C.; Carreras, A., eds., *The Economies of Latin America: New Cliometric Data*, Londres: Pickering & Chatto Publishers, 2012.

(amb A. Carreras), eds., *The Economies of Latin America: New Cliometric Data*, Londres: Pickering & Chatto Publishers, 2012.

Documents de Treball

(amb R. Rivero, A. Carreras-Marín i M. Badia-Miró), *La población de los países latinoamericanos desde el siglo XIX hasta el 2008. Ensayo de historia cuantitativa*, Asociación Española de Historia Económica (DT-AEHE, 1202), 2012.

PARTICIPACIÓ EN CONGRESSOS I JORNADES D'ESTUDI

Badia Miró, Marc

(amb Daniel A. Tirado), «Economic integration and regional inequality in Iberia (1860-2000)», *III Encuentro de la Asociación Española de Historia Económica. Conmemoración del 40ª aniversario de la AEHE*, Asociación Española de Historia Económica, Centre d'Estudis 'Antoni de Capmany' d'Economia i Història Econòmica (CEAC), Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona (UB), Barcelona, 7 de setembre de 2012. Comunicació.

(amb V. Pinilla i H. Willebald), «Session Natural Resources in historical perspective: Curse or Blessing?». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Coordinador de la sessió.

(amb C.A. Ducoing), «Avoiding the Dutch disease? The Chilean industrial sector in the nitrate trade cycle. 1870 – 1938». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i J. Peres Cajías), «Factors behind South-American trade integration failure, 1913-50». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i J. Peres Cajías), «Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i C. Yáñez), «El diseño de un entorno on-line para promover las capacidades formativas en Historia Económica: un proyecto de cooperación educativa con Bolivia». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i J. Peres Cajías), «Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements». *LASA 2012- Latin American Studies Association Track 167- Trade and Growth in the Periphery: the dependency theory revisited*, San Francisco (EUA), 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i J. Peres Cajías), "Factors behind South-American trade integration failure, 1913-50", *Conference on Trade, poverty and growth in History*, Madrid, 17 i 18 de maig de 2012. Comunicació.

(amb C.A. Ducoing), "Avoiding the Dutch disease? The Chilean industrial sector in the nitrate trade cycle. 1870-1938", *Conference on Trade, poverty and growth in History*, Madrid, 17 i 18 de maig de 2012. Comunicació.

(amb D.A.Tirado), "Economic integration and regional inequality in Iberia (1860-2000)", *L'ús dels SIG en l'estudi de la integració europea (1870 – 2010)*, Universitat de Lleida, 5-9 de maç de 2012. Conferència invitada.

(amb V. Pinilla i H. Willebald), «Sesió 9: Recursos Naturals en perspectiva històrica: ¿Maldició o Bendició?», **5as. Jornadas de Historia Económica**. Asociación Uruguaya de Historia Económica, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Coordinador de la sessió.

(amb C. Yáñez, A. Carreras-Marín i R. Rivero), «Nuevas series de población para América Latina en los siglos XIX y XX», **5as. Jornadas de Historia Económica**. Asociación Uruguaya de Historia Económica, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i J.A. Peres), «¿Por qué no se diversifican las exportaciones, en el Cono Sur, durante el período de entreguerras?», **5as. Jornadas de Historia Económica**. Asociación Uruguaya de Historia Económica, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

Blasco Martel, Yolanda

(amb M. Rodrigo), «Entre América y Europa: capital monetario y capital humano en la modernización del sistema financiero catalán (1829-1855)», **Claves del Mundo Contemporáneo. XI Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea**, Granada, 12-15 de setembre de 2012. Comunicació.

(amb P. Nogués), «Pensamiento crítico y nuevas tecnologías: Divulgación de la historia económica a través de los blogs», **X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica**, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

Calvo Calvo, Àngel

Membre del Comitè local, **39th ICOHTEC Symposium**, Barcelona, 10-14 de juliol de 2012.

Chair sessió S22-2, **39th ICOHTEC Symposium**, Barcelona, 11 de juliol de 2012.

Chair sessió S22-1, **39th ICOHTEC Symposium**, Barcelona, 11 de juliol de 2012.

Coorganitzador de sessió, **39th ICOHTEC Symposium**, Barcelona, 10-14 de juliol de 2012.

«Why Did a Public Telephone System Fail in Spain (1877-1924)?», **39th ICOHTEC Symposium**, Barcelona, 10-14 de juliol de 2012. Comunicació.

Carbonell Esteller, Montserrat

«Trabajo infantil en ámbitos urbanos (I)». **XII Jornadas Historia del Trabajo. Trabajo infantil y género**, Departament d'Història Contemporània Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona, Barcelona 3-4 de maig de 2012. Moderadora de sessió.

Carreras Marín, Anna

(amb M. Badia-Miró i J. Peres Cajías), «Factors behind South-American trade integration failure, 1913-50». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb M. Badia-Miró i J. Peres Cajías), «Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb M. Gutiérrez), «Eines "on line" en el procés d'aprenentatge de la història econòmica: una caixa d'eines docents». *VII Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI) / International Congress on University Teaching and Innovation*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 4-6 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb R. Ramon i J. Planas), «Una propuesta metodológica para la transición a la universidad». *VII Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI) / International Congress on University Teaching and Innovation*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 4-6 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb R. Ramon i J. Planas), «La transición a la universidad: Una propuesta metodológica de introducción a la historia económica». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

(amb M. Gutiérrez), «Una caja de herramientas docentes para el aprendizaje de la Historia Económica». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

(amb C. Yáñez i M. Badia), «El diseño de un entorno on-line para promover las capacidades formativas en Historia Económica: un proyecto de cooperación educativa con Bolivia». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

(amb M. Badia-Miró i J. Peres Cajías), «Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements». *LASA 2012-Latin American Studies Association Track 167- Trade and Growth in the Periphery: the dependency theory revisited*, San Francisco (EUA), 2012. Comunicació.

(amb M. Badia-Miró i J. Peres Cajías), «Factors behind South-American trade integration failure, 1913-50». *Conference on Trade, poverty and growth in History*, Madrid, 17 i 18 de maig de 2012. Comunicació.

(amb C. Yáñez, M. Badia i R. Rivero), «Nuevas series de población para América Latina en los siglos XIX y XX», *5as. Jornadas de Historia Económica. Asociación Uruguaya de Historia Económica*, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

(amb M. Badia i J.A. Peres), «¿Por qué no se diversifican las exportaciones, en el Cono Sur, durante el período de entreguerras?», *5as. Jornadas de Historia Económica. Asociación Uruguaya de Historia Económica*, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

Catalan Vidal, Jordi

«Primera sessió», *III Encuentro de la Asociación Española de Historia Económica. Conmemoración del 40ª aniversario de la AEHE*, Asociación Española de Historia Económica, Centre d'Estudis 'Antoni de Capmany' d'Economia i Història Econòmica (CEAC), Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona (UB), Barcelona, 7 de setembre de 2012. Presidència de sessió.

«Las siete plagas contemporáneas: una perspectiva de historia industrial», *Las catástrofes económicas en la España contemporánea. Las lecciones de la Historia*, Universidad Internacional Menéndez Pelayo, Santander, 21 d'agost de 2012. Conferència invitada.

«The Life-Cycle of the Barcelona Automobile-Industry Cluster, 1889-2012», *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012 (10 de juliol). Ponència.

«The rise and decline of industrial districts, 18th-21st centuries. Session (5.2e)», *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Organitzador de la sessió.

«La crisi del petroli i la transició», *Temps de crisi. Una perspectiva transversal en la història de Catalunya*, Centre d'Història Contemporània de Catalunya/Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona, 26 d'abril de 2012. Ponència.

«The evolution of the Barcelona automotive cluster, 1889-2012: Hub Firms, inheritance and long-term cycles», *Ninth Biennial Automotive History Conference*, Society of Automotive Historians, Philadelphia, 12-14 d'abril (13 d'abril) de 2012. Ponència.

«Crisi i desindustrialització de l'economia espanyola, 1999-2011», *Col·loquio 'La crisi econòmica a debat: qui la paga?'*, Professors en Diagonal, Fòrum de Reflexió Econòmica i Social, Facultat d'Economia i Empresa, Aula Magna, Universitat de Barcelona, 15 de desembre de 2011. Conferència invitada.

Espuelas Barroso, Sergio

«The inequality trap. A comparative analysis of social spending between 1880 and 1930-33», *III Encuentro de la Asociación Española de Historia Económica. Conmemoración del 40ª aniversario de la AEHE*, Asociación Española de Historia Económica, Centre d'Estudis 'Antoni de Capmany' d'Economia i Història Econòmica (CEAC), Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona (UB), Barcelona, 7 de setembre de 2012. Comunicació.

(amb M. Prat, S. Espuelas i J. San Julián), «EE-T Project: Economics e-Translations into and from European Languages. Contributions from the Spanish partnership», *Congreso de Didáctica de la Historia Económica*, Universidad de Salamanca, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

(amb U. García Repetto i S. Harriett), «Sessió: 'Seguros sociales: desempeño, instituciones y políticas en el largo plazo'», **V Jornadas Uruguayas de Historia Económica**, Montevideo (Uruguay), 2011. Comitè organitzador.

«El seguro de desempleo en la II República, 1931-1936. La evolución de las tasas de cobertura», **V Jornadas Uruguayas de Historia Económica**, Montevideo (Uruguay), 2011. Comunicació.

Fernández Pérez, Paloma

«Business, Kinship and Politics: The Determinants of the Growth and Internationalization of the Largest Chinese Family Businesses», **European Business History Association Conference**, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales/Centre de Recherches Historiques. París, 30 d'agost-1 de setembre de 2012. Comunicació.

(amb A. Gil i E. San Román), «As old as History. Family controlled business groups in transport services: the case of SEUR», **XVith World Economic History Congress**, Stellenbosch University, South Africa, 9-13 de juliol, 2012. Comunicació.

«Blogs and Twitter in the Classroom: the experience with the study of innovation of family business in the world at the University of Barcelona», **Edulearn12 Conference**, International Association for Technology, Education and Development. Barcelona, 2-4 de juliol de 2012. Conferència invitada.

«Emotions in the evolution of family businesses two hundred years ago. Some lessons from History», **12th Annual IFERA World Family Business Research Conference. Emotional Dynamics in the Family Business: Theory - Practice - Policy**, Université de Bordeaux. Bordeus (França), 26-29 de juny de 2012. Comunicació.

Galán del Castillo, Elena

(amb E. Tello), «Balances de energía y nutrientes en los agrosistemas anteriores a la Revolución Verde», **VI Simposio de la Sociedad Latinoamericana y Caribeña de Historia Ambiental**, Organitzen: Universidad de Los Andes, Colegio Verde, Instituto Humboldt y Universidad Nacional de Colombia, Villa de Leyva (Colombia), 6-8 de juny de 2012. Comunicació.

(amb E. Tello i J.R. Ostos), «Presentación del proyecto: Historia ambiental de los paisajes agrarios del Mediterráneo: orígenes, fuerzas económicas motoras, agentes sociales rectores e impactos ecológicos de la transformación del territorio», Workshop **Historia Ambiental en España**, Organitzen: Universidad de Granada-Fundación Euroárabe, Granada, 19-20 d'abril de 2012. Ponència.

(amb E. Tello), «Sharing conceptual aspects on the definition and accounting of different EROIs, in order to draw the energy socio-metabolic profile of an agro-ecosystem», **Fourth Workshop on Social Metabolism of Agricultural Systems**, Organizen: Environmental History of Mediterranean Agrarian Landscapes (Research project HAR2009-13748), Barcelona, 9-10 de febrer de 2012. Conferència invitada.

(amb E. Tello, L. Parcerisas i J.R. Ostos), *Fourth Workshop on Social Metabolism of Agricultural Systems*, Organizen: Environmental History of Mediterranean Agrarian Landscapes (Research project HAR2009-13748), Barcelona, 9-10 de febrer de 2012. Comitè organitzador.

Gutiérrez Poch, Miquel

(amb A. Carreras-Marín), «Eines "on line" en el procés d'aprenentatge de la història econòmica: una caixa d'eines docents». *VII Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI) / International Congress on University Teaching and Innovation*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 4-6 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín), «Una caja de herramientas docentes para el aprendizaje de la Historia Económica». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

Herranz Loncán, Alfonso

III Encuentro de la Asociación Española de Historia Económica. Conmemoración del 40 aniversario de la AEHE, Barcelona, 7 de setembre de 2012. Membre del comitè científic.

(amb V. Bignon i R. Esteves), «The Big Push, Railways and Export Growth in Latin America, 1865-1913», *XVith World Economic History Congress*, Stellenbosch University, South Africa, 9-13 de juliol, 2012. Comunicació.

(amb M. Prat, S. Espuelas i J. San Julián), «EE-T Project: Economics e-Translations into and from European Languages. Contributions from the Spanish partnership», *Congreso de Didáctica de la Historia Económica*, Universidad de Salamanca, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

(amb J. Martínez Galarraga), «The dynamics of the regional distribution of income in Portugal, Spain and Italy since the late 19th century», *XVith Portuguese Economic History Workshop*, Instituto de Ciências Sociais, Universidade de Lisboa, Lisboa, 2011. Comunicació.

(amb V. Bignon i R. Esteves), «The determinants of railway development in Latin America before 1914», *All UC-Economic History Group Conference on Transport, Institutions and Economic Performance: Historical Perspectives*, Irvine (Estats Units d'Amèrica), 9-10 desembre 2011. Comunicació.

(amb J.A. Peres Cajías), «La economía boliviana en el muy largo plazo: una aproximación preliminar al crecimiento económico de Bolivia desde la independencia», *5as. Jornadas de Historia Económica. Asociación Uruguaya de Historia Económica*, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

«Panorama general: redes, infraestructuras, gestión», *Vie e mezzi di comunicazione in Italia e Spagna in età contemporanea*, Seminario di Studi Comitato Italia-Spagna per la Storia Economica, Bari, 7-8 octubre 2011. Comunicació.

Koepke, Nikola

«The Relative Status of Females in Pre- and Early Historic Europe: Evidence from Skeletal Remains», *Economic History Society Annual Conference 1012*, Oxford (Regne Unit), 30 de març-1 d'abril de 2012. Comunicació.

«Der biologische Lebensstandard in Europa seit der Eisenzeit», *Research Colloquium in Economic and Business History*, Universität zu Köln, Colònia (Alemanya), 14 de desembre de 2011. Conferència invitada.

«Der biologische Lebensstandard in Europa seit der Eisenzeit», *Economic Workshop*, Eberhard Karls Universität Tübingen, Tübingen (Alemanya), 23 de novembre de 2011. Conferència invitada.

Masjuan Bracons, Eduard

«Simbiosis campo ciudad o el final del metropolitano de hace 100 años en Catalunya», *III Jornades Grecs Recuperar el comú: más allá del espacio público/ Recuperar allò comú: més enllà de l'espai públic*, Organitzen: Reconstruir el Territori/ GRECS a la Facultat de Geografia i Història Universitat de Barcelona 1 i 2 de desembre de 2011. Ponència.

Ostos Falder, Joan Ramon

«Conflicto social y políticas públicas en la evolución del metabolismo hídrico de la ciudad de Barcelona», *VI Simposio de la Sociedad Latinoamericana y Caribeña de Historia Ambiental*, Organitzen: Universidad de Los Andes, Colegio Verde, Instituto Humboldt y Universidad Nacional de Colombia, Villa de Leyva (Colombia), 6-8 de juny de 2012. Comunicació.

(amb E. Tello i E. Galán), «Presentación del proyecto: Historia ambiental de los paisajes agrarios del Mediterráneo: orígenes, fuerzas económicas motoras, agentes sociales rectores e impactos ecológicos de la transformación del territorio», Workshop *Historia Ambiental en España*, Organitzen: Universidad de Granada-Fundación Euroárabe, Granada, 19-20 d'abril de 2012. Ponència.

(amb E. Tello, L. Parcerisas i E. Galán), *Fourth Workshop on Social Metabolism of Agricultural Systems*, Organizen: Environmental History of Mediterranean Agrarian Landscapes (Research project HAR2009-13748), Barcelona, 9-10 de febrer de 2012. Comitè organitzador.

Parcerisas Benedé, Lluís

(amb E. Tello, J.R. Ostos i E. Galán), *Fourth Workshop on Social Metabolism of Agricultural Systems*, Organizen: Environmental History of Mediterranean Agrarian Landscapes (Research project HAR2009-13748), Barcelona, 9-10 de febrer de 2012. Comitè organitzador.

Pascual Domènech, Pere

«De la crisi del 1866 a la fi de la Febre d'Or. Antecedents i conseqüències», *Temps de crisi. Una perspectiva transversal en la història de Catalunya*, Centre d'Història Contemporània de Catalunya/Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona, 26 d'abril de 2012. Ponència.

«Un esforç titànic: el ferrocarril a Catalunya», *Jornades doctorals, 2011-2012. Història comparada, política i social*, Departament d'Història Moderna i Contemporània. Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 2012. Ponència.

Peres Cajías, José Alejandro

«Bolivian Public Finances, 1883-2007. Where is the curse?». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

«Human Capital Formation and Social Public Expenditure in Bolivia, 1900-2010». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

«Taxes on Bolivian Natural Resources exports (1880-1950). Well beyond static». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb H. Klein), «Bolivian Oil and Natural Gas under State and Private control, 1920-2011». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i M. Badia-Miró), «Factors behind South-American trade integration failure, 1913-50». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i M. Badia-Miró), «Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements». *XVI World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i M. Badia-Miró), «Intraregional trade in South America, 1913-50. Economic linkages before institutional agreements». *LASA 2012- Latin American Studies Association Track 167- Trade and Growth in the Periphery: the dependency theory revisited*, San Francisco (EUA), 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i M. Badia-Miró), «Factors behind South-American trade integration failure, 1913-50». *Conference on Trade, poverty and growth in History*, Madrid, 17 i 18 de maig de 2012. Comunicació.

«Bolivian State incomes and expenditures in the 20th Century. Levels, volatility and composition», *5as. Jornadas de Historia Económica. Asociación Uruguay de Historia Económica*, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

«Using Economic History to rethink Bolivian development: a battle between weak?», *5as. Jornadas de Historia Económica. Asociación Uruguaya de Historia Económica*, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

(amb A. Herranz), «La economía boliviana en el muy largo plazo: una aproximación preliminar al crecimiento económico de Bolivia desde la independencia», *5as. Jornadas de Historia Económica. Asociación Uruguaya de Historia Económica*, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

Planas Maresma, Jordi

(amb A. Carreras-Marín i R. Ramon), «Una propuesta metodológica para la transición a la universidad». *VII Congr s Internacional de Docencia Universitaria i Innovació (CIDUI) / International Congress on University Teaching and Innovation*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 4-6 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i R. Ramon), «La transición a la universidad: Una propuesta metodol gica de introducción a la historia econ mica». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Econ mica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

«Agricultural cooperatives and winegrowers mobilization in Catalonia in the early twentieth century», *9th European Social Science History Conference*, Organitza: International Instituto of Social History, Glasgow (Regne Unit), 11-14 d'abril de 2012. Comunicació.

(amb E. Saguer), «La producción agrària a través de les comptabilitats dels segles XIX i X», *Jornada 'Comptes de pag s. Les comptabilitats agràries com a font per a la història econ mica i social'*, Centre de Recerca d'Història Rural, Universitat de Girona, 7 octubre 2011. Comunicació.

Prat Sabart s, Marc

(amb J. San Julián, S. Espuelas i A. Herranz), «EE-T Project: Economics e-Translations into and from European Languages. Contributions from the Spanish partnership», *Congreso de Didáctica de la Historia Econ mica*, Universidad de Salamanca, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

Ramon Muñoz, Ramon

III Encuentro de la Asociación Española de Historia Econ mica. Conmemoración del 40  aniversario de la AEHE, Asociación Española de Historia Econ mica, Centre d'Estudis 'Antoni de Capmany' d'Economia i Història Econ mica (CEAC), Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona (UB), Barcelona, 7 de setembre de 2012. Secretari del Comit  Científic i del Comit  Organitzador.

«International Marketing For Olive Oil Prior to World War II», *16th Annual Conference of the European Business History Association (EBHA) and 1st Joint Conference with the Business History Society of Japan (BHSJ)*, École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paris, 30 d'agost – 1 de setembre de 2012. Comunicació.

«The evolution of the olive oil cluster in southern and western Catalonia over the long run». *XVIth World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras i J. Planas), «Una propuesta metodológica para la transición a la universidad». *VII Congrès Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI) / International Congress on University Teaching and Innovation*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 4-6 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras i J. Planas), «La transición a la universidad: Una propuesta metodológica de introducción a la historia económica». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

Rúa Fernández, José Manuel

(amb A. Pellegrini), «The fight for democracy in Catalonia: the pamphlets of the opposition as a means of challenging Francoist Regime in the public sphere», *Public sphere, Ideology, Transformation of Power*, Doctoral College European Historical Dictatorship and Transformation Research, Universitat Wien, Viena (Àustria), 24-25 de novembre de 2011. Comunicació.

San Julián Arrupe, Javier

(amb M. Prat, S. Espuelas i A. Herranz), «EE-T Project: Economics e-Translations into and from European Languages. Contributions from the Spanish partnership», *Congreso de Didáctica de la Historia Económica*, Universidad de Salamanca, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

Tello Aragay, Enric

(amb E. Galán), «Balances de energia y nutrientes en los agrosistemas anteriores a la Revolución Verde», *VI Simposio de la Sociedad Latinoamericana y Caribeña de Historia Ambiental*, Organitzen: Universidad de Los Andes, Colegio Verde, Instituto Humboldt y Universidad Nacional de Colombia, Villa de Leyva (Colombia), 6-8 de juny de 2012. Comunicació.

(amb E. Galán i J.R. Ostos), «Presentación del proyecto: Historia ambiental de los paisajes agrarios del Mediterráneo: orígenes, fuerzas económicas motoras, agentes sociales rectores e impactos ecológicos de la transformación del territorio», Workshop *Historia Ambiental en España*, Organitzen: Universidad de Granada-Fundación Euroárabe, Granada, 19-20 d'abril de 2012. Ponència.

«Territori, sostenibilitat i agricultura», X Jornades de Comerç Just i Consum Responsable. *Sobirania alimentària i territori: La relació camp-ciutat. Situació i alternatives*, Organizen: Consum en Xarxa Solidari, Entrepobles, Alianza por la Soberanía Alimentaria de los Pueblos, Espacio Comercio Justo, Barcelona, 13-14 d'abril de 2012. Conferència invitada.

(amb E. Galán), «Sharing conceptual aspects on the definition and accounting of different EROIs, in order to draw the energy socio-metabolic profile of an agro-ecosystem», *Fourth Workshop on Social Metabolism of Agricultural Systems*, Organizen: Environmental History of Mediterranean Agrarian Landscapes (Research project HAR2009-13748), Barcelona, 9-10 de febrer de 2012. Comunicació.

(amb L. Parcerisas, E. Galán i J.R. Ostos), *Fourth Workshop on Social Metabolism of Agricultural Systems*, Organizen: Environmental History of Mediterranean Agrarian Landscapes (Research project HAR2009-13748), Barcelona, 9-10 de febrer de 2012. Comitè organitzador.

«Energy balances session: sharing conceptual aspects on the definition and accounting of different EROIs, in order to draw the energy socio-metabolic profile of an agro-ecosystem», *Fourth Workshop on Social Metabolism of Agricultural Systems*, Organizen: Environmental History of Mediterranean Agrarian Landscapes (Research project HAR2009-13748), Barcelona, 9-10 de febrer de 2012. Ponència.

«Aproximaciones a la huella hídrica urbana. El consumo de agua en Barcelona (1717-2008)», *III Seminario Internacional de Metabolismo Social*, Organiza: El cuerpo académico "Sociedad Ciudad y Territorio" del Instituto de Ciencias Sociales y Humanidades de la BUAP en colaboración con El Colegio de Posgraduados y El Colegio de Puebla, Puebla (Mèxic), 14-15 de novembre de 2011. Conferència invitada.

(amb B. Ortiz Espejel), «Presentación del libro: *Metabolismos, naturaleza e historia. Hacia una teoría de las transformaciones socioecológicas*», *III Seminario Internacional de Metabolismo Social*, Organiza: El cuerpo académico "Sociedad Ciudad y Territorio" del Instituto de Ciencias Sociales y Humanidades de la BUAP en colaboración con El Colegio de Posgraduados y El Colegio de Puebla, Puebla (Mèxic), 14-15 de novembre de 2011.

(amb M. González de Molina), «Historia Ambiental de los paisajes agrarios: preguntas, métodos y resultados», *III Seminario Internacional de Metabolismo Social*, Organiza: El cuerpo académico "Sociedad Ciudad y Territorio" del Instituto de Ciencias Sociales y Humanidades de la BUAP en colaboración con El Colegio de Posgraduados y El Colegio de Puebla, Puebla (Mèxic), 14-15 de novembre de 2011. Conferència invitada.

Valls Junyent, Francesc

«The origins, development and international success of champagne imitation: the Catalan cava industry», *Luxes et imitations: Entre inspiration et innovation (XVIIIe-XXe siècles)*, Université de Neuchâtel, Neuchâtel (Suisse), 26-27 de juny de 2012. Comunicació.

Yáñez Gallardo, César

«Opportunities of international trade for the Latin American countries during the first globalization». *XVIth World Economic History Congress*, Stellenbosch (Sud-Àfrica), 9-13 de juliol de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras i M. Badia), «El diseño de un entorno on-line para promover las capacidades formativas en Historia Económica: un proyecto de cooperación educativa con Bolivia». *X Encuentro de Didáctica de la Historia Económica*, Salamanca, 21-22 de juny de 2012. Comunicació.

(amb A. Carreras, M. Badia i S. Rivero), «Nuevas series de población para América Latina en los siglos XIX y XX», *5as. Jornadas de Historia Económica. Asociación Uruguaya de Historia Económica*, Montevideo (Uruguay), 23-25 novembre 2011. Comunicació.

PARTICIPACIÓ EN REVISTES

Membres de Consells de Redacció de revistes indexades

Catalan Vidal, Jordi	<i>Business History</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Business History</i>
Herranz Loncán, Alfonso	<i>Economic History Review</i> <i>Revista de Historia Económica. Journal of Iberian and Latin American Economic History</i>
Pascual Domènech, Pere	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Consell Assessor)
Prat Sabartés, Marc	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Secretari)
Sánchez Suárez, Àlex	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Editor)
Sudrià Triay, Carles	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Co-director)

Membres de Consells de Redacció de revistes no indexades

Catalan Vidal, Jordi	<i>Recerques</i>
Colomé Ferrer, Josep	<i>Estudis d'Història Agrària</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Boletín del Centro de Economía y Desarrollo de la Universidad de Buenos Aires</i> <i>Entrepreneurial History Discussion Papers</i> (on line)
Herranz Loncán, Alfonso	<i>Investigaciones de Historia Económica</i>
Masjuan Bracons, Eduard	<i>Arraona</i>
Pascual Domènech, Pere	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> (Consell Assessor) <i>Transportes, Servicios y Telecomunicaciones</i>
Ramon Muñoz, Ramon	<i>Miscel·lània Cerverina</i>
Sánchez Suárez, Àlex	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>L'Avenç</i>
Sudrià Triay, Carles	<i>Revista de Economía Industrial</i>
Tello Aragay, Enric	<i>Global Environment. A Journal of History and Natural and Social Sciences</i>
Valls Junyent, Francesc	<i>Recerques</i>

Avaluadors de revistes indexades

Catalan Vidal, Jordi	<i>European Review of Economic History</i> <i>Revista de Historia Económica</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Business History</i> <i>Enterprise and Society</i>
Herranz Loncán, Alfonso	<i>Economic History Review</i> <i>Journal of Economic History</i> <i>Revista de Historia Económica. Journal of Iberian and Latin American Economic History</i> <i>Scandinavian Economic History Review</i> <i>Southern Economic Journal</i>
Pascual Domènech, Pere	<i>Revista de Historia Industrial</i>
Planas Maresma, Jordi	<i>European Review of Economic History</i> <i>Agricultural History Review</i>
Prat Sabartés, Marc	<i>Business History</i>
Ramon Ramon Muñoz	<i>Historia Agraria. Revista de Agricultura e Historia Rural</i>
Sánchez Suárez, Àlex	<i>Revista de Historia Económica. Journal of Iberian and Latin American Economic History</i>
Sudrià Triay, Carles	<i>Business History Review</i> <i>Revista de Historia Económica</i>
Tello Aragay, Enric	<i>Ecological Economics</i> <i>Historia Agraria. Revista de Agricultura e Historia Rural</i> <i>Land Use Policy</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>
Torra Fernández, Lúdia	<i>Textile History</i>
Valls Junyent, Francesc	<i>Historia Agraria. Revista de Agricultura e Historia Rural</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>

Avaluadors de revistes no indexades

Badia Miró, Marc	<i>Investigaciones de Historia Económica</i>
Benaul Berenguer, Josep M.	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i> <i>Segle XX</i>
Calvo Calvo, Àngel	<i>Business History</i> <i>International Journal of Communication</i> <i>Technology and Culture</i>
Catalan Vidal, Jordi	<i>Recerques</i> <i>Investigaciones de Historia Económica</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Historia economica & Historia de empresas</i>
Pascual Domènech, Pere	<i>Investigaciones de Historia Económica</i>
Prat Sabartés, Marc	<i>Recerques</i>
Ramon Muñoz, Ramon	<i>Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros</i>
San Julián Arrupe, Javier	<i>Economics Bulletin</i> (on-line)
Sánchez Suàrez, Àlex	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>
Soler Becerro, Raimon	<i>Recerques</i>
Soto Company, Ricard	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>
Sudrià Triay, Carles	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>
Tello Aragay, Enric	<i>Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales</i> <i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros</i> <i>Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales</i>
Valls Junyent, Francesc	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>

CURSOS, CONFERÈNCIES I SEMINARIS

Blasco Martel, Yolanda

«Los bancos y las finanzas en los últimos 200 años. Una aproximación Histórica», *Postgrado Centroamericano en Historia*, Universidad de Costa Rica, 4-8 de juny de 2012. Curs.

Calvo Calvo, Àngel

«Telefónica en el siglo XX», *Seminario-Debate TST*, Museo del Ferrocarril, Madrid, 15 de juny de 2012. Seminari.

«La electrificación de la industria en una ciudad mediterránea: Barcelona», *Escuela de invierno de la Universidad Internacional Menéndez y Pelayo*, 23-26 de gener 2012. Curs.

Carbonell Esteller, Montserrat

«Políticas del cuidado desde la perspectiva histórica», Maestría en trabajo social, familia y redes sociales de la Facultad de Ciencias Humanas de la Universidad Nacional de Colombia, sede Bogotá, 26 de juliol de 2012. Conferència.

Carreras Marín, Anna

(amb A. Herranz), «Historia Económica Mundial», Escuela de Temporada *Hacia una nueva historia económica de Bolivia*, La Paz (Bolivia), 12-22 de juny de 2012. Curs.

Catalán Vidal, Jordi

«SEAT y su distrito, 1948-2012», Master *Factores internacionales de competitividad*, Universitat d'Alacant, Alacant, 26 de març de 2012. Conferència.

«L'euro i la crisi», Ateneu Barcelonès, Barcelona, 14 de març de 2012. Seminari.

Espuelas Barroso, Sergio

«Are dictatorships less redistributive? A comparative analysis of social spending in Europe (1950-1980)», Nuffield College, Oxford, 9 de febrer de 2012. Seminari.

«Are dictatorships less redistributive? A comparative analysis of social spending in Europe (1950-1980)», Instituto de Economía, FCEyA, Universidad de la República, Montevideo (Uruguay), 28 de novembre de 2011. Seminari.

Fernández Pérez, Paloma

«¿Héroes, villanos, o adaptación darwiniana? Grandes empresas y grupos familiares en el siglo XX. Una perspectiva internacional», Seminario Instituto Ciências Sociais, Universidade de Lisboa, 1 de juny de 2012. Seminari.

«Golden Age of Growth, Golden Age of Change. Cambios de entorno y cambios de estrategias familiares en el caso de la familia Rockefeller de los Estados Unidos en los años 1970», Metropolitan Club, Bogotá (Colòmbia), 8 de febrer 2012. Conferència.

«Back to the center. Grandes empresas familiares en economías emergentes actuales. Una comparación entre la cúpula familiar de China, Mexico y Brasil», Facultad de Administración. Universidad de los Andes, Bogotá (Colòmbia), 7 de febrer 2012. Conferència.

«La modernización de la gestión de los negocios familiares en la periferia del mundo: el caso catalán (mediados siglo XX-principios siglo XXI)», Facultad de Administración. Universidad de los Andes, Bogotá (Colòmbia), 7 de febrer 2012. Conferència.

Herranz Loncán, Alfonso

(amb A. Carreras Marín), «Historia Económica Mundial», Escuela de **Temporada "Hacia una nueva historia económica de Bolivia"**, La Paz (Bolivia), 12-22 de juny de 2012. Curs.

«Pork-Barrel Politics in Semi-Democracies: **The Spanish "Parliamentary Roads"**», Lund University, Economic History Seminar, 11 Abril 2012. Seminari.

«La Gran Divergencia: una aproximación desde la Historia Económica», Seminario de la Facultad de Humanidades, Universidad de Valparaíso, Valparaíso (Xile), 16 de novembre 2011. Seminari.

«Factores explicativos de la evolución de la desigualdad en el muy largo plazo», Seminari del Màster en Desenvolupament, Institucions i Integració Econòmica, Universidad de Valencia, València, 9 de novembre 2011. Seminari.

«The Political Economy of Infrastructure Construction: the Spanish Parliamentary Roads», Seminaris del **Departament d'Història i Institucions Econòmiques, Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona, Barcelona**, 19 d'octubre 2011. Seminari.

Koepke, Nikola

«The Biological Standard of Living in Europe since the Iron Age», Seminaris del **Departament d'Història i Institucions Econòmiques, Facultat d'Economia i Empresa**, Universitat de Barcelona, Barcelona, 25 de gener de 2012. Seminari.

Masjuan Bracons, Eduard

«Abocats a viure a la llera del riu: el problema de l'infrahabitatge a Sabadell», programa de conferències **La nit tràgica 50 anys dels aiguats del Vallès**. 25 de setembre de 2012. Ajuntament de Sabadell. Conferència.

«Llum de la Selva i el Jardí de l'amistat», Memòria i paisatge local" Taller dirigit per Sitesize i Acció cultural Metropolitana. L'Estruch. Sabadell 2 de febrer de 2012. Conferència.

«Glossa de la figura de Lluís Companys», Memorial Lluís Companys. Sabadell, 15 d'octubre de 2011. Conferència.

Peres Cajías, José Alejandro

«Towards a New Economic History in Bolivia», Universidad Internacional Postgrado en Ciencias del Desarrollo (CIDES), La Paz (Bolivia), desembre de 2011. Seminari.

«Fiscal challenge from a historic perspective: the Bolivian case», **Universidad Internacional Menéndez Pelayo's Formation Courses ("Fiscal Agreement in Latin America: Public Finances, Public Policy and Development")**, Barcelona, octubre 2011. Seminari.

Planas Maresma, Jordi

«Coopération et mobilisation vigneronne en Catalogne au début du XXe siècle», Histoire économique et sociale des campagnes (XVIIe-XXe siècles), Séminaire de l'Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, París, 2 de juny de 2012. Seminari.

Soler Becerro, Raimon

«Republicans i rabassaires. Politització i conflictivitat social agrària al Penedès, 1931-1936», **35 aniversari de El Martinet, El Martinet**, Sant Martí Sarroca, 12 de novembre de 2011. Conferència.

«Republicans i rabassaires. Politització i conflictivitat social agrària al Penedès, 1931-1936», **Divendres culturals**. Agrupació Excursionista Talaia, Vilanova i la Geltrú, 21 d'octubre de 2011. Conferència.

Soto Company, Ricard

«El papel del islamismo radical», *Las primaveras árabes: ¿de dónde vienen, a dónde van?*, *Universtiy of Barcelona. International Summer School*, Barcelona, 2-6 de juliol de 2012. Conferència invitada.

Las primaveras árabes: ¿de dónde vienen, a dónde van?, *Universtiy of Barcelona. International Summer School*, Barcelona, 2-6 de juliol de 2012. Coordinador del curs.

Torra Fernández, Lúdia

«Evolució del mercat de treball a Sabadell (1550-1800). Una aproximació a través dels capítols matrimonials», Universitat de Perpinyà, Perpinyà, 31 de maig de 2012. Seminari.

Valls Junyent, Francesc

«Un cas d'èxit: orígens i desenvolupament de la indústria del cava a Catalunya», *Geografies del vi. Els Julols*. Universitat de Barcelona. Vinseum, Vilafranca del Penedès, 17 de juliol de 2012. Conferència invitada.

«Independència. Algunes reflexions a partir de la història d'Europa d'Entreguerres», Omnim Cultural Solsonès, Sala de Cultura de l'Ajuntament de Solsona, 5 de maig de 2012. Conferència.

«De quan Castellolí era un mar de vinyes», Ajuntament de Castellolí, 20 de gener de 2012. Conferència.

PREMIS I RECONeixEMENTS

José Alejandro Peres Cajías guanya el premi VIII Premi Fons Bibliogràfic de la Cambra de Comerç de Barcelona

La Universitat Pompeu Fabra ha concedit el VIII Premi Fons Bibliogràfic de la Cambra de Comerç de Barcelona a José Alejandro Peres Cajías pel treball *¿Cuando los deseos no lo son todo? Hacienda pública en Bolivia, 1882-2007*, el juliol de 2012.

DOCÈNCIA IMPARTIDA PELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT

CURS 2011-2012

BADIA MIRÓ, MARC

1. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Introducció a la Història. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  4. Història Econòmica d'Amèrica Llatina. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  5. Història Ambiental: energia i desenvolupament. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

BENAU BERENGUER, JOSEP M.

1. Història Econòmica d'Espanya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. L'empresa en l'economia contemporània. Màster de Recerca en Empresa, Finances i Assegurances. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Història Econòmica de les institucions i de l'empresa. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

BLASCO MARTEL, YOLANDA

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Història financera (Indústria i finances). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

CARBONELL ESTELLER, MONTSERRAT

1. Historia. Sociologia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Historia Política i Social Contemporània. Gestió i Administració Pública. Facultat de Dret.
  3. Pobresa i desigualtat en l'era de la globalització. Màster en Criminologia i Sociologia Juridicopenal. Facultat de Dret.
-

4. Història de les Dones. Màster en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania. Institut Interuniversitari d'Estudis de Dones i Gènere.

CARRERAS MARÍN, ANNA

- 1.** Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 2.** Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 3.** Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 4.** Introducció a la Història. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 5.** Desigualtat global i polítiques públiques. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

CASTAÑEDA PEIRÓN, LLUIS

- 1.** Història Política i Social Contemporània. Criminologia. Facultat de Dret.
  - 2.** Història Política i Social Contemporània. Gestió i Administració Públiques. Facultat de Dret.
  - 3.** Transformació i canvi del mercat de factors. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 4.** Història financera (Indústria i finances). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

CATALAN VIDAL, JORDI

- 1.** Història Econòmica Mundial del segle XX. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 2.** Història Econòmica de Catalunya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 3.** Història financera (empreses i empresaris). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 4.** Història financera (Indústria i finances). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

COLOMÉ FERRER, JOSEP

- 1.** Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  - 2.** Conflictes internacionals i "Area Studies". Ciències Polítiques i de l'Administració. Facultat de Dret.
-

ESPUELAS BARROSO, SERGIO

- 1.** Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
-

FERNÁNDEZ DE SEVILLA MANSANET, TOMÀS

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

FERNÁNDEZ PÉREZ, PALOMA

1. Empresa familiar, innovació i globalització. Master en Creació i Gestió d'Empreses Innovadores i de Base Tecnològica. Facultat d'Economia i Empresa.

2. L'empresa en l'economia contemporània. Master de Recerca en Empresa, Finances i Assegurances. Facultat d'Economia i Empresa.

GALÁN DEL CASTILLO, ELENA

1. Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

GARCÍA ORALLO, RICARD

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

GIL-MUGARZA, GUILLERMO

1. Tècniques de treball i comunicació. Relacions Laborals. Facultat de Dret.

GUILERA RAFECAS, JORDI

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

GUTIÉRREZ POCH, MIQUEL

1. Història Econòmica d'Espanya. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història Econòmica d'Espanya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Història industrial i de l'empresa (Empreses i empresaris). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

HERRANZ LONCÁN, ALFONSO

1. Història de les Doctrines Econòmiques. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Models de creixement i convergència. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Desigualtat global i polítiques públiques. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

4. Taller metodològic. Doctorat en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

KOEPKE, NIKOLA

1. Desigualtat global i polítiques públiques. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Desenvolupament econòmic en perspectiva comparada. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Taller metodològic. Doctorat en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

MASJUAN BRACONS, EDUARD

1. Història Econòmica i Social. Relacions Laborals. Facultat de Dret.
  2. Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Introducció a la Història. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
-

OSTOS FALDER, JOAN RAMON

1. Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Introducció a la Història. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
-

PERES CAJÍAS, JOSÉ ALEJANDRO

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
-

PRAT SABARTÉS, MARC

1. Història de les Doctrines Econòmiques. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Globalització, canvi tècnic i canvi demogràfic. Master en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

RAMON MUÑOZ, RAMON

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Història Econòmica Mundial del segle XX. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  4. Experiències de desenvolupament a llarg termini. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

RUA FERNÁNDEZ, JOSÉ MANUEL

1. Història Econòmica i Social. Relacions Laborals. Facultat de Dret.

2. Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Introducció a la Història. Sociologia. Facultat d'Economia i Empresa.

SÁNCHEZ SUÁREZ, ALEJANDRO

1. Història Política i Social Contemporània. Ciències Polítiques. Facultat de Dret.

2. Història industrial i de l'empresa (Empreses i empresaris). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Història Econòmica de les institucions i de l'empresa. Màster de Recerca en Empresa, Finances i Asegurances. Facultat d'Economia i Empresa.

SANJULIÁN ARRUPE, JAVIER

1. Història de les Doctrines Econòmiques. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història de les Doctrines Econòmiques. Màster en Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

SERRANO ROBLES, ELOI

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Introducció a la Història. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

4. Introducció a la Història. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

SOTO COMPANYY, RICARD

1. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història. Sociologia. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Història Política i Social. Gestió i Administració Públiques. Facultat de Dret.

4. Història ambiental. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

SUDRIÀ TRIAY, CARLES

1. Història Econòmica Mundial del segle XX. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Transformació i canvi del mercat de factors. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Experiències de Desenvolupament a llarg termini. Master d'Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

TELLO ARAGAY, ENRIC

1. Societat i Medi Ambient. Ciències Ambientals. Facultat de Biologia.
  2. Desenvolupament sostenible. Ciències Ambientals. Facultat de Biologia.
  3. Història ambiental. Màster en Història Econòmica. **Facultat d'Economia i Empresa.**
  4. Taller metodològic. Doctorat en Història Econòmica. **Facultat d'Economia i Empresa**
-

TORRA FERNÁNDEZ, LÍDIA

1. Història Econòmica. **Administració i Direcció d'Empreses.** Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Història Econòmica d'Espanya. Economia. **Facultat d'Economia i Empresa.**
-

TORREGROSA HETLAND, SARA

3. Introducció a la Història. **Administració i Direcció d'Empreses.** Facultat d'Economia i Empresa.
-

VALLS JUNYENT, FRANCESC

1. Història Política i Social Contemporània. Ciències Polítiques. Facultat de Dret.
  2. Història Econòmica de Catalunya. Economia. **Facultat d'Economia i Empresa.**
  3. Història Política i Social Contemporània. Gestió i Administració Públiques. Facultat de Dret.
  4. Història industrial i de l'empresa (Empreses i empresaris). Màster en Història Econòmica. **Facultat d'Economia i Empresa.**
-

YÁÑEZ GALLARDO, CÉSAR

1. Història Econòmica. **Administració i Direcció d'Empreses.** Facultat d'Economia i Empresa.
  2. El desenvolupament econòmic llatinoamericà contemporani. Màster en Estudis Llatinoamericans. **Facultat d'Economia i Empresa.**
  3. L'economia llatinoamericana en perspectiva històrica. Màster en Estudis Llatinoamericans. **Facultat d'Economia i Empresa.**
-

ESTADES A L'ESTRANGER I PROFESSORS VISITANTS

ESTADES A L'ESTRANGER

Jordi Planas Maresma	École des Hautes Etudes en Sciences Sociales	Professor visitant. Octubre 2011 - juny 2012
Paloma Fernández Pérez	Universidad de los Andes (Colòmbia)	Professora Visitant de la Càtedra Corona. Febrer 2012

PROFESSORS VISITANTS

Carles Manera Erbina	Universitat de les Illes Balears	Estada de recerca al Departament d'Història i Institucions Econòmiques . Setembre 2011 – gener 2012
Geoff Cunfer	University of Saskatchewan (Canadà)	Estada de recerca al Departament d'Història i Institucions Econòmiques . Gener – juny 2012

Reunió conjunta amb l'Ekonomisk-historiska institutionen (Göteborgs Universitet – Handelshögskolan) Barcelona, 4 de juny de 2012

El 4 de juny de 2012 es va celebrar una reunió entre el Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona i el Departament d'Història Econòmica de la Universitat de Göteborg (Ekonomisk-historiska institutionen, Handelshögskolan, Göteborgs Universitet), de Suècia.

La reunió va servir perquè cada grup de recerca del Departament exposés les seves **línies d'investigació amb l'objectiu d'identificar interessos comuns i establir possibles col·laboracions**. A més, en aquesta reunió van exposar les seves **recerques un doctorand del nostre Departament i un doctorand de l'Ekonomisk-historiska institutionen**.

GRUPS I PROJECTES D'INNOVACIÓ DOCENT

Grup d'innovació docent en Història Econòmica, Política i Social

GIDCUB-11/EPS

Responsable: Miquel Gutiérrez Poch

Integrants del grup: Francesca Antolín Fargas, Marc Badia Miró, Josep Maria Benaul Berenguer, Yolanda Blasco Martel, Montserrat Carbonell Esteller, Anna Carreras Marín, Lluís Castañeda Peirón, Jordi Catalan Vidal, Santiago Colmenares Guerra, Josep Colomé Ferrer, Sergio Espuelas Barroso, Paloma Fernández Pérez, Jordi Guilera Rafecas, Alfonso Herranz Loncán, Jordi Planas Maresma, Marc Prat Sabartés, Ramon Ramon Muñoz, Javier San Julián Arrupe, Àlex Sánchez Suárez, Ricard Soto Company, Carles Sudrià Triay, Enric Tello Aragay, Francesc Valls Junyent, César Yáñez Gallardo

---

Formación y fortalecimiento de capacidades en Historia Económica

A3/038986/11

Projecte per a la formació d'historiadors econòmics bolivians a la Universidad Mayor de San Andrés (La Paz, Bolívia) i a la Universidad de Valparaiso (Xile)
Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID)
2012-2012

Responsable: César Roberto Yáñez Gallardo

Integrants del grup (UB): Marc Badia Miró, Anna Carreras Marín, José Alejandro Peres Cajias

---

Projectes en què participen membres del Departament

Projecte per Millorar la Qualitat Docent
Agència i Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)
2011-2012

«Cap a la millora de l'e-feedback»

Responsable: María Jesús Martínez Argüelles

Hi participa: Marc Badia Miró

MÀSTER INTERUNIVERSITARI EN HISTÒRIA ECONÒMICA

El Màster Interuniversitari en Història Econòmica (Universitat de Barcelona-Universitat Autònoma de Barcelona-Universidad de Zaragoza) té com a **objectiu la formació d'investigadors capaços d'analitzar, comprendre i resoldre problemes relacionats amb el desenvolupament econòmic de les societats a partir de l'anàlisi dels fets econòmics històrics, així com de generar coneixement en les àrees de la Història Econòmica i del Desenvolupament Econòmic a llarg termini.** Per obtenir aquests objectius, el Màster en Història Econòmica ofereix als estudiants uns coneixements **amplis dels instruments avançats teòrics i empírics de l'anàlisi econòmica, i la perspectiva històrica necessària per a comprendre, analitzar i resoldre problemes relacionats amb el desenvolupament econòmic.**

El Màster Interuniversitari en Història Econòmica constitueix la fase de formació del Programa interuniversitari de Doctorat en Història Econòmica.

Destinataris

El Màster té com a destinataris els llicenciats en Economia, Administració i Direcció d'Empreses, Història, Sociologia, Geografia, i Ciències Polítiques i de l'Administració.

Durada i dedicació

El Màster té una durada d'1 any (60 crèdits ECTS). Cada crèdit ECTS suposa una càrrega de treball per a l'estudiant de 25 hores. L'aprofitament del Màster implica la dedicació a jornada completa per part de l'estudiant. No obstant, és possible cursar el mateix a jornada parcial durant dos anys.

Coordinadors Generals del Màster

Dr. Marc Prat Sabartés i Dr. Miquel Gutiérrez Poch

PROFESSORS PARTICIPANTS EN EL PROGRAMA DE MÀSTER

Universitat de Barcelona

Dr. Marc Badia Miró
Dr. Josep Maria Benaul Berenguer
Dra. Yolanda Blasco Martel
Dra. Anna Carreras Marín
Dr. Lluís Castañeda Peiron
Dr. Jordi Catalan Vidal
Dr. Miquel Gutiérrez Poch
Dr. Alfonso Herranz Loncán
Dra. Nikola Koepke
Dr. Marc Prat Sabartés
Dr. Ramon Ramon Muñoz
Dr. Alejandro Sánchez Suárez
Dr. Ricard Soto Company
Dr. Carles Sudrià Triay
Dr. Enric Tello Aragay
Dr. Francesc Valls Junyent
Dr. Cesar Yáñez Gallardo

Universitat Autònoma de Barcelona

Dra. Anna M. Aubanell Jubany
Dr. Esteve Corbera Elizalde
Dr. Xavier Cussó Segura
Dr. Esteve Deu Baigual
Dr. Pere Fatjó Gómez
Dr. Emanuele Felice
Dr. Ramon Garrabou Segura
Dra. Montserrat Llonch Casanovas
Dr. Jordi Maluquer de Motes
Dr. Roser Nicolau Nos
Dr. Josep Pujol Andreu
Dra. Alberta Toniolo

Universidad de Zaragoza

Dr. Ernesto Clar Moliner
Dr. Domingo Gallego Martínez
Dr. Luis Germán Zubero
Dr. Iñaki Iriarte Goñi
Dr. Vicente Pinilla Navarro
Dr. Javier Silvestre Rodríguez

Professors convidats

Dr. Rui Esteves, Professor de l'Oxford University
(professor convidat al Màster d'Economia)
5-7 de juny de 2012

ESTRUCTURA DEL MÀSTER

Mòdul 1 (obligatori). Desenvolupament i creixement econòmic: teoria i història

Assignatures:

- 1.1. Creixement i desenvolupament econòmic en perspectiva històrica (5 crèdits).
  - Part 1. Models de creixement i convergència.
  - Part 2. Visions i models de desenvolupament.
- 1.2. Experiències del desenvolupament a llarg termini (5 crèdits).
  - Part 1. Experiències de desenvolupament i subdesenvolupament.
  - Part 2. Història econòmica d'Amèrica Llatina.

Mòdul 2 (obligatori). Desenvolupament econòmic en perspectiva històrica: sectors i factors.

Assignatures:

- 2.1. Transformació i canvis dels sectors productius (5 crèdits).
  - Part 1. Sistemes agroalimentaris.
  - Part 2. Industrialització i serveis.
- 2.2. Transformació i canvi dels mercats de factors (5 crèdits).
  - Part 1. Mercat de capital
  - Part 2. Mercat de treball

Mòdul 3 (obligatori). Determinants del desenvolupament.

Assignatures:

- 3.1. Història econòmica de les institucions i l'empresa (5 crèdits).
  - Part 1. El paper de les institucions.
  - Part 2. Història de l'empresa.
- 3.2. Globalització, Canvi Tècnic i Canvi Demogràfic (5 crèdits).
  - Part 1. La globalització en la història.
  - Part 2. Població i canvi tècnic.

Mòdul 4 (obligatori). Treball de recerca en Història Econòmica (20 crèdits).

Módul 5 (optatiu). Línies de recerca en Història Econòmica.
Assignatures:

- 5.1. Història industrial i de l'empresa (Empreses i empresaris) (2,5 crèdits) (UB).
- 5.2. Història financera (Indústria i finances) (2,5 crèdits).
- 5.3. Experiències regionals de desenvolupament (2,5 crèdits).
- 5.4. Desigualtat Global i Polítiques Públiques (2,5 crèdits).
- 5.5. Alimentació, Salut i Nivells de Vida (2,5 crèdits).
- 5.6. Economia Ecològica (2,5 crèdits).
- 5.7. Història Ambiental: Energia i Territori (2,5 crèdits).
- 5.8. Història agrària i de la gestió dels recursos naturals (Agricultura i canvi econòmic) (2,5 crèdits)

TREBALLS DE MÀSTER (CURS 2011-2012)

José M. Aguilar

La adopción del ferrocarril y su impacto en el crecimiento económico regional: el caso de México durante el Porfiriato (1876-1910)

Tutor: Dr. Alfonso Herranz

Tribunal: Dr. Javier Silvestre, Dr. Emanuele Felice, Dr. Marc Badia.

Xabier Aparicio

La importancia de la inversión en I+D para el desarrollo económico. Acercamiento al caso español

Tutor: Dr. Luis Germán

Tribunal: Dr. Javier Silvestre, Dr. Emanuele Felice, Dr. Marc Badia.

Itziar Bardají

La economía social desde una perspectiva decrecentista

Tutor: Dr. Xavier Cussó

Tribunal: Dr. Domingo Gallego, Dr. Josep Colomé, Dr. Jesús Ramos.

Pere Canet

Cambios socioeconómicos en Mallorca tras los últimos quince años de inmigración

Tutor: Dra. Roser Nicolau

Tribunal: Dr. Lluís Castañeda, Dra. Alberta Toniolo, Dr. Ricard Soto

Marcelo García Rosa

Capital Social en Brasil en el siglo XIX: cuestiones claves para investigaciones futuras

Tutor: Dra. Alberta Toniolo

Tribunal: Dr. Javier Silvestre, Dr. Emanuele Felice, Dr. Marc Badia.

Angel L. González Esteban

Una aproximación a los fundamentos teóricos de la soberanía alimentaria

Tutor: Dr. Domingo Gallego

Tribunal: Dr. Pere Pascual, Dra. Anna Aubanell, Dra. Anna Carreras.

Germán Herrera

El ciclo de desindustrialización en la Argentina y sus consecuencias estructurales. Un análisis de la etapa 1976-2010

Tutor: Dr. Miquel Gutiérrez

Tribunal: Dr. Pere Pascual, Dra. Anna Aubanel, Dra. Anna Carreras.

Wilfried Kisling

Aspects of Latin American Banking System. Argentina, Brazil and Mexico during the First Globalisation

Tutor: Dra. Yolanda Blasco

Tribunal: Dr. Lluís Castañeda, Dra. Alberta Toniolo, Dr. Ricard Soto

Xavi López

La dependencia tecnológica de España en la construcción naval militar (1900-1980)

Tutor: Dr. Pedro Fatjó

Tribunal: Dr. Pere Pascual, Dra. Anna Aubanel, Dra. Anna Carreras.

Francisco J. Marco

Volviendo al punto de partida. Análisis de la Transición Demográfica española a partir del método de reconstrucción de familias

Tutor: Dr. Vicente Pinilla

Tribunal: Dr. Lluís Castañeda, Dra. Alberta Toniolo, Dr. Ricard Soto

Alexandra Martínez Nejjem

Crecimiento económico y medio ambiente: desde Solow hasta Sen

Tutor: Dr. Giuseppe Munda

Tribunal: Dr. Domingo Gallego, Dr. Josep Colomé, Dr. Jesús Ramos.

Jordi Roca

Exili i repressió en temps de guerra i postguerra, el cas espanyol

Tutor: Dra. Montserrat Llonch

Tribunal: Dr. Marc Prat, Dr. Xavier Cussó, Dr. Sergio Espuelas.

Diógenes J. Rosero

Cambio institucional, desigualdad y evolución del sufragio en Colombia, análisis bibliográfico desde la visión endógena de las instituciones de Engerman y Sokoloff

Tutores: Dr. César Yáñez i Dr. Marc Badia

Tribunal: Dr. Marc Prat, Dr. Xavier Cussó, Dr. Sergio Espuelas.

Raúl Ruiz Sola

El Capital Social Comunitario en la Economía Social

Tutor: Dra. Montserrat Carbonell

Tribunal: Dr. Lluís Castañeda, Dra. Alberta Toniolo, Dr. Ricard Soto

Alfredo Salviani

La situación del sector eólico español y posible escenario de futuro

Tutor: Dr. Esteve Corbera

Tribunal: Dr. Domingo Gallego, Dr. Josep Colomé, Dr. Jesús Ramos.

Aurora Sesé

El desarrollo rural endógeno: ¿alternativa a la despoblación rural?

Tutor: Dr. Fernando Collantes

Tribunal: Dr. Domingo Gallego, Dr. Josep Colomé, Dr. Jesús Ramos.

Sara Sicart

Historia económica y desarrollo de Madagascar (XIX-XX)

Tutor: Dr. Ramon Ramon

Tribunal: Dr. Javier Silvestre, Dr. Emanuele Felice, Dr. Marc Badia.

Pau Subirós

Globalització i desigualtats urbanes: apunts per un estudi de cas a Barcelona

Tutor: Dr. Enric Tello

Tribunal: Dr. Marc Prat, Dr. Xavier Cussó , Dr. Sergio Espuelas.

PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA

PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA

(Programa amb Menció cap a l'Excel·lència del Ministeri d'Educació)

El Programa de Doctorat en Història Econòmica de la Universitat de Barcelona, organitzat pel Departament d'Història i Institucions Econòmiques, es va inaugurar el curs 2009-2010, com a resultat de l'adaptació a l'EEES del antic Programa Interuniversitari de Doctorat en Història i Institucions Econòmiques de les Universitats de Barcelona i Autònoma de Barcelona. Aquest programa va ser iniciat l'any 1991 i va rebre la Menció de Qualitat del Ministeri d'Educació i Ciència l'any 2003, la qual va ser renovada fins a la seva extinció. L'any 2011 li va ser atorgada la nova Menció cap a l'Excel·lència del Ministeri d'Educació, amb una valoració global del 89%.

El Programa de Doctorat en Història Econòmica té com a finalitat essencial formar investigadors i investigadores en les diverses branques de la Història Econòmica, que siguin **capaços d'analitzar, comprendre i resoldre problemes** relacionats amb el desenvolupament econòmic de les societats a partir de **l'anàlisi dels fets econòmics històrics, i de crear coneixement en les àrees** de la història econòmica i del desenvolupament econòmic a llarg termini.

Coordinadors del Programa de Doctorat

Dr. Alfonso Herranz Loncán i Dr. Carles Sudrià Triay

Línies de recerca del Programa de Doctorat

Creixement i desenvolupament econòmic en perspectiva històrica

Desigualtats i polítiques redistributives

Història agrària

Història ambiental

Història de les polítiques públiques

Història del treball

Història econòmica d'Amèrica Llatina

Història econòmica d'Europa

Història econòmica preindustrial

Història industrial i de l'empresa

Història monetària i financera

TESIS DOCTORALS LLEGIDES AL DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES DURANT EL CURS 2011-2012

4 de novembre de 2011. Tesi doctoral presentada per **Sergio Espuelas Barroso, *Desigualdad, democracia y Estado del Bienestar. Un análisis comparativo de los determinantes del gasto social en España (1850-2005)***, dirigida pel Dr. Alfonso Herranz Loncán (Universitat de Barcelona).

Tribunal: Dr. Pedro Lains (Instituto de Ciências Sociais – Universidade de Lisboa), Dr. Javier Silvestre (Universidad de Zaragoza) i Dr. Jordi Domènech (Universidad Carlos III de Madrid).

14 de juny de 2012. Tesi doctoral presentada per **Lluís Parcerisas Benedé, *Land use changes and landscape evolution in El Maresme County (Barcelona) from 1850 to 2007***, dirigida pel Dr. Enric Tello (Universitat de Barcelona).

Tribunal: Dr. Manuel González de Molina (Universidad Pablo de Olavide, Sevilla), Dr. Paul Warde (University of East Anglia, Norwich, Regne Unit) i Dr. Geoff Cunfer (University of Saskatchewan, Saskatoon, Canadà).

22 de juny de 2012. Tesi doctoral presentada per **Cristián Arturo Ducoing Ruiz, *Inversión en Maquinaria, Productividad del Capital y Crecimiento Económico. Chile 1830 - 1938***, dirigida pel Dr. César Yáñez (Universitat de Barcelona).

Tribunal: Dr. Gabriel Palma (Cambridge University, Regne Unit), Dr. Xavier Tafunell (Universitat Pompeu Fabra) i Dr. Geoff Cunfer (Anna Carreras-Marín, Universitat de Barcelona).

NOUS PROJECTES DE TESI DOCTORAL INSCRITS AL PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA DURANT EL CURS 2011-2012

Pere Aragonés i Garcia

La Mancomunitat i el desenvolupament econòmic de Catalunya (1914-1925)

Director: Dr. Carles Sudrià Triay (Universitat de Barcelona).

Pere Castell i Castells

Desenvolupament industrial i clusterització. La indústria càrnia porcina a Catalunya, segles XIX i XX

Director: Dr. Ramon Ramon Muñoz (Universitat de Barcelona)

Roisin Davis

Between Sectarianism and Solidarity. Labour, employment and religion in interwar Belfast

Directora: Dra. Montserrat Llonch Casanovas (Universitat Autònoma de Barcelona)

Ivette Fuentes Molina

Regional Determinants of Entrepreneurship in Mexico: An Economic History Approach

Directora: Dra. Paloma Fernández (Universitat de Barcelona).

Ieva Giedraityte

Poverty during industrialization in Chile: new evidences from the human capital perspective

Director: Dr. César Yáñez (Universitat de Barcelona).

Germán Herrera Bartis

El ciclo de desindustrialización en la Argentina y sus consecuencias estructurales. Un análisis de la etapa 1976-2010

Director: Dr. Miquel Gutiérrez (Universitat de Barcelona).

Rodrigo J. Rivero Cantillano

El anti-bono demográfico de la economía chilena 1940-1970

Director: Dr. César Yáñez (Universitat de Barcelona).

Oriol Sabaté Domingo

Los factores condicionantes de la evolución del gasto militar en el largo plazo, siglos XIX y XX

Director: Dr. Alfonso Herranz Loncán (Universitat de Barcelona).

Sara Jane Torregrosa Hetland

Sistema impositivo y redistribución: la transición fiscal española (1960-1990)

Directors: Drs. Alejandro Esteller Moré i Dr. Alfonso Herranz Loncán (Universitat de Barcelona).

ORGANITZACIÓ DE LA RECERCA

La recerca dels membres del Departament d'Història i Institucions Econòmiques s'organitza en diferents estructures, entre les quals tenen una especial rellevància el Centre d'Estudis «Antoni de Capmany» d'Economia i Història Econòmica i la Xarxa de Referència en Economia i Polítiques Públiques de la Generalitat de Catalunya.

CENTRE D'ESTUDIS «ANTONI DE CAPMANY» D'ECONOMIA I HISTÒRIA ECONÒMICA

El Centre d'Estudis «Antoni de Capmany» d'Economia i Història Econòmica té com a objectiu fomentar, projectar i difondre la recerca i la transferència de coneixement en el seu àmbit especialitzat, que és el desenvolupament econòmic de les nostres societats des d'una perspectiva de llarg termini. El Centre promou la col·laboració amb entitats públiques i privades, promociona l'assessorament científic en l'àmbit de la seva competència, edita publicacions científiques i realitza accions de comunicació i difusió de les activitats realitzades. Actualment té en curs set projectes de recerca.

El Centre està constituït pels membres dels grups de recerca nascuts en l'àmbit del Departament d'Història i Institucions Econòmiques:

Dr. Carles Sudrià Triay (director)

Dr. Ramon Ramon Muñoz (secretari)

Personal Investigador: Dr. Rafael Alcalde Ceravalls, Dra. Adoración Álvaro Moya, Dra. Francesca Antolín Fargas, Dr. Marc Badia Miró, Dr. Josep M. Benaul Berenguer, Dra. Yolanda Blasco Martel, Dr. Àngel Calvo i Calvo, Dra. Montserrat Carbonell Esteller, Dra. Anna Carreras Marín, Dr. Lluís Castañeda i Peirón, Dr. Jordi Catalan Vidal, Dr. Josep Colomé Ferrer, Dra. Montserrat Duran Pujol, Dr. Alex Elu Terán, Dr. Sergio Espuelas Barraoso, Dr. Gaspar Feliu Montfort, Dra. Paloma Fernández Pérez, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Alfonso Herranz Loncán, Dr. Julio Martínez Galarraga, Dra. Nikola Koepke, Dr. Jordi Nadal Oller, Dra. Pilar Nogués Marco, Dr. Pere Pascual Domènech, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Marc Prat Sabartés, Dr. Ramon Ramon Muñoz, Dr. Javier San Julián Arrupe, Dra. Esther Sánchez Sánchez, Dr. Alejandro Sánchez Suárez, Dr. Raimon Soler Becerro, Dr. Ricard Soto Company, Dr. Enric Tello Aragay, Dr. Daniel A. Tirado Fabregat, Dra. Lúcia Torra Fernández, Dr. Francesc Valls Junyent, Dr. César Roberto Yáñez Gallardo.

Personal en formació: Sra. Roser Álvarez Klee, Sra. Laura Calosci, Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet, Sr. Jordi Guilera Rafecas, Sra. Celia Lozano López de Medrano, Sr. Joan Ramon Ostos Falder, Sr. Lluís Parcerisas Benedé, Sr. José Miguel Sanjuán Marroquín, Sra. Anna Solé del Barrio, Sra. Sara Torregrosa Hetland, Sr. Daniel Vázquez Saavedra

GRUP DE RECERCA CONSOLIDAT

Història i desenvolupament econòmics (indústria, empresa i sostenibilitat)

2009 SGR153

2009-2013

Agència per la Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca

Import: 44.800 €

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

Investigadors: Dr. Carles Sudrià Triay, Dr. Rafael Alcalde Ceravalls, Dra. Adoración Álvaro Moya, Dra. Francesca Antolín Fargas, Dr. Marc Badia Miró, Dr. Josep M. Benaul Berenguer, Dra. Yolanda Blasco Martel, Sra. Laura Calosci, Dr. Àngel Calvo i Calvo, Dra. Montserrat Carbonell Esteller, Dra. Anna Carreras Marín, Dr. Lluís Castañeda i Peirón, Dr. Jordi Catalan Vidal, Dr. Josep Colomé Ferrer, Dra. Montserrat Duran Pujol, Dr. Alex Elu Terán, Sr. Sergio Espuelas Barroso, Dr. Gaspar Feliu Montfort, Dra. Paloma Fernández Pérez, Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet, Sr. Jordi Guilera Rafecas, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Alfonso Herranz Loncán, Sra. Celia Lozano López de Medrano, Dr. Julio Martínez Galarraga, Dr. Jordi Nadal Oller, Dra. Pilar Nogués Marco, Sr. Lluís Parcerisas Benedé, Dr. Pere Pascual Domènech, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Marc Prat Sabartés, Dr. Ramon Ramon Muñoz, Dr. Javier San Julián Arrupe, Dra. Esther Sánchez Sánchez, Dr. Alejandro Sánchez Suárez, Sra. Anna Solé del Barrio, Dr. Raimon Soler Becerro, Dr. Ricard Soto Company, Dr. Enric Tello Aragay, Dr. Daniel A. Tirado Fabregat, Dr. Francesc Valls Junyent, Sr. Daniel Vázquez Saavedra, Dr. César Roberto Yáñez Gallardo

---

Projectes de recerca finançats en convocatòries competitives

Sustainable farm System: long-term socio-ecological metabolism in western agriculture

895-2011-1020

2012-2017

SSHC – SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES RESEARCH COUNCIL
(CANADÀ)

Import: 1.932.603 €

Investigador principal: Dr. Geof Cunfer

Grup coordinat de la UB

Import: 344.303 €

Coordinador: Dr. Enric Tello Aragay

Investigadors: Dr. Josep Colomé Ferrer, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Ricard Soto Company i Dr. Francesc Valls Junyent

Becaris: Sra. Elena Galán del Castillo, Sr. Lluís Parcerisas Benedé i Sr. Joan Ramon Ostos Falder

---

Estado, ciudadanía y atraso económico en Chile durante el siglo XX. La contribución de la historia económica a la comprensión del desarrollo chileno

81100006

2011-2012

CICT - CONICYT (CHILE)

Import: 203.090 €

Investigador principal: Dr. César Roberto Yáñez Gallardo
Investigadores: Dr. Leonardo Jeffs, Dr. Patricio Quiroga, Dr. Pablo Castillo.
Doctorands: Sra. Francisca Quinteros i Sr. Víctor Tapia.

Nueva banca y burguesía financiera. Los bancos locales de emisión en España, 1844-1874

HAR2010-17482

2010-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 54.450 €

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay
Investgadors: Dra. Yolanda Blasco Martel, Sra. Laura Calosci, Dra. Montserrat Carbonell Esteller, Dr. Lluís Castañeda Peirón, Dra. María Jesús Facal Rodríguez, Dr. Andrés Hoyo Aparicio, Dra. María del Pilar Nogués Marco, Dr. Pere Pascual Domènech, Dr. Manuel Titos Martínez

---

Historia ambiental de los paisajes agrarios del Mediterráneo: orígenes, fuerzas económicas motoras, agentes sociales rectores e impactos ecológicos de la transformación del territorio

HAR2009-13748-C03-01

2010-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 79.255 €

Investigador principal: Dr. Enric Tello Aragay
Investgadors: Dr. Josep Colomé Ferrer, Dr. Xavier Cussó Segura, Sra. Elena Galán del Castillo, Dr. Ramon Garrabou Segura, Dr. Gabriel Jover Avellà, Dr. Joan Marull López, Dr. Antoni Mas i Forners, Sr. Joan Ramon Ostos Falder, Dr. Lluís Parcerisas Benedé, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Enric Saguer Hom, Dr. Ricard Soto Company, Dr. Enric Tello Aragay, Sra. Leah Temper

---

Orígenes y desarrollo de los distritos industriales exportadores, 1765-2008: un análisis desde la historia económica

HAR2009-07571/HIST

2010-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 40.000 €

Investigador principal: Dr. Jordi Catalan Vidal
Investgadors: Dr. Jordi Catalan, Dr. Alejandro Sánchez Suárez, Dr. Josep María Benaul Berenguer, Dra. Francesc Valls Junyent, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Ramon Ramon Muñoz, Dr. Marc Prat Sabartés, Sra. Adoració Álvaro Moya, Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet, Dr. Jordi Nadal Oller, Sr. Guillermo Gil-Mugarza Llorente, Dra. Montserrat Llonch

Casanovas, Dr. José Antonio Miranda Encarnación, Dra. Esther M. Sánchez
Sánchez

Factores de crecimiento económico regional en España y Portugal, 1850-2008: un análisis desde la Historia Económica

ECO2009-13331-C02-02/ECON

2010-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 42.000 €

Investigador principal: Dr. Alfonso Herranz Loncán

Investigadores: Dr. Alfonso Herranz Loncán, Dr. Daniel Aurelio Tirado Fabregat, Dr. Javier San Julián Arrupe, Dra. Anna Carreras Marín, Sr. Sergio Espuelas Barroso, Sr. Julio Martínez Galarraga, Sr. Jordi Guilera Rafecas, Sr. José Alejandro Peres Cajías, Dr. Jordi Domènech Feliu, Dr. Pedro Lains, Dr. Alexander Elu Terán, Dra. Margarita Vilar Rodríguez, Dr. Marc Badia Miró

Redes empresariales y grupos de interés en el avance de la segunda revolución tecnológica en España (siglos XIX y XX)

ECO2008-00398/ECON

2009-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 39.930 €

Investigadora principal: Dra. Paloma Fernández Pérez

Investigadores: Dra. Paloma Fernández Pérez, Dra. Francesca Antolín Fargas, Dr. Àngel Calvo Calvo, Dr. Pablo Díaz Morlán, Dr. Mikel Sáez García.

De viles rurals a indrets de la regió metropolitana de Barcelona, transformacions històriques del paisatge a la Vall del Congost (Figaró-Montmany, l'Atmetlla del Vallès i la Garriga 1850-2010)

2010PBR00002

2011-2012

Agència per la Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca

Import: 9.300 €

Investigador principal: Dr. Enric Tello Aragay

Investigadores: Dr. Joan Marull López, Dr. Enric Tello Aragay, Sra. Natàia Valldeperes, Dr. Paul S. Warde

---

Crisi econòmica i transformacions socials: la fil·loxera i els canvis en les pautes demogràfiques i en l'estructura agrària

2010ACOM00004

2010-2011

Agència per la Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca

Import: 5.000 €

Investigador principal: Dr. Josep Colomé Ferrer

Investigadores: Dr. Josep Colomé Ferrer, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Raimon Soler Becerro, Dr. Francesc Valls Junyent

---

Gran empresa familiar en perspectiva internacional de largo plazo

050671

2009-2013

ICREA

Import: 250.000 €

Investigadora principal: Dra. Paloma Fernández Pérez

Una anàlisi comparativa de la despesa militar espanyola en el molt llarg termini (1850-2009)

2009RICIP00005

2010-2011

Agència de Gestió d'Ajuts d'Universitats i Recerca/Institut Català

Internacional per la Pau

Import: 11.250 €

Investigador principal: Dr. Alfonso Herranz Loncán

Investigadors: Dr. Alfonso Herranz Loncán, Dr. Enric Tello Aragay, Dr.

Javier San Julián Arrupe, Dr. Marc Prat Sabartés, Sr. Sergio Espuelas

Barroso, Sr. José Alejandro Peres Cajías

La Setmana Tràgica al Baix Llobregat: modernitat i conservadorisme al primer terç del segle XX

ACOM 0073

2010-2014

Agència de Gestió d'Ajuts d'Universitats i Recerca

Import: 5.000 €

Investigador principal: Dr. Eduard Masjuan Bracons

Investigadors: Agustí G. Larios, Roser Calpe, Ferran Balança, Josep Camps,

Marga Gómez, Josep Padró, Roser Vilardell, Xavier Cortes, Xavier Calderé,

Manuel Luengo

Contractes programa

Contracte programa del Grup de Recerca en Història i Desenvolupament Econòmic (indústria, empresa i sostenibilitat)

1 de gener de 2011-31 de desembre de 2011

1 de gener de 2012-31 de desembre de 2012

Facultat d'Economia i Empresa

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

Convenis

Miquel y Costas & Miquel SA: Ordenació i catalogació de fons documentals, elaboració d'una base de dades de les principals variables per estudiar la seva evolució històrica i la redacció d'un llibre sobre la història de l'empresa

Miquel y Costas & Miquel SA

Investigadors: Dr. Miquel Gutiérrez Poch

---

*SEUR: 70 años de liderazgo en el transporte urgente español (1942-2012).
Proyecto de Investigación. Historia empresarial de SEUR*

SEUR

Investigadors: Dra. Paloma Fernández Pérez i Dra. Elena San Román

---

Jornades de recerca *Un siglo de cambios: empresas familiares y familias
empresarias en América Latina y España*

Fundació BBVA

Investigadors: Dra. Paloma Fernández Pérez

Història del Banc de Barcelona

Obra social "la Caixa"/Departament d'Economia i Finances, Generalitat de
Catalunya

Investigadors: Dr. Carles Sudrià Triay i Dra. Yolanda Blasco Martel

---

*Transcripció, publicació i edició dels Llibres de la Confraria de Paraires
d'Igualada (Actes i Comptabilitat, 1614-1887)*

Ajuntament d'Igualada/Fundació Noguera

Investigadora: Montserrat Duran Pujol

Publicació de l'Atlas de la Industrialització de Catalunya

Obra Social de Caixa Catalunya

Investigadors: J. Nadal, C. Sudrià i JM. Benaul

Participació en projectes d'altres universitats

*Acció Integrada Espanya-Àustria 2009-2010, "Una perspectiva
socioecològica sobre els sistemes agraris tradicionals i les seves
implicacions per al desenvolupament sostenible"*

Ministerio de Ciencia e Innovación

Investigadors: Dr. Enric Tello Aragay

XARXA DE REFERÈNCIA D'R+D+I EN ECONOMIA I POLÍTQUES PÚBLIQUES (XREPP)

La **Xarxa de Referència D'R+D+I en Economia i Polítiques Públiques de la Generalitat de Catalunya (XREPP)** va ser creada per resolució del Departament d'Educació i Universitats de 20 de novembre de 2006.

XREPP és una xarxa de recerca orientada principalment al disseny i a l'avaluació de les polítiques públiques. En aquest sentit, el seu principal objectiu consisteix en la realització de producció científica que informi i orienti l'elaboració i avaluació de polítiques públiques de rellevància per a la societat en tres àmbits diferenciats.

Els resultats obtinguts han de servir per orientar les polítiques industrials de les administracions públiques.

Les línies de recerca pròpies de XREPP són:

- Polítiques socials (salut, educació, medi ambient, dependència i sistemes de seguretat social).
- Economia Pública
- Regulació Econòmica
- Geografia econòmica i localització industrial
- Demografia empresarial i polítiques industrials
- Capital humà: educació superior i demanda de qualificació
- Economia catalana

La xarxa agrupa a cinc grups de recerca de quatre universitats diferents:

- **Centre d'Anàlisi Econòmica i de les Polítiques Socials (CAEPS)** de la Universitat de Barcelona.
- **Grup de Recerca d'Economia i Polítiques Públiques (GREP)** de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- **Grup d'Investigació en Economia Pública (GIEP)** de la Universitat de Girona
- **Grup de Recerca d'Indústria i Territori (GRIT)** de la Universitat Rovira i Virgili.
- **Grup de Recerca en Globalització, Desigualtat Econòmica i Polítiques Públiques en Perspectiva Històrica (GRGDEP)** de la Universitat de Barcelona.

El **Grup de Recerca en Globalització, Desigualtat Econòmica i Polítiques Públiques en Perspectiva Històrica (GRGDEP)** neix en el si del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona i la major part dels seus membres ho són, també, del Grup de Recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya en Història i desenvolupament econòmics (indústria, empresa i sostenibilitat).

Membres

Daniel A. Tirado Fabregat (Universitat de València)- Director
Alfonso Herranz Loncán (Universitat de Barcelona)
Enric Tello Aragay (Universitat de Barcelona)
Ramon Ramon i Muñoz (Universitat de Barcelona)
Marc Prat Sabartès (Universitat de Barcelona)
Julio Martínez Galarraga (Universitat de Barcelona)
Marc Badia Miró (Universitat de Barcelona)
Anna Carreras Marín (Universitat de Barcelona)
Nikola Koepke (Universitat de Barcelona)
Jordi Guilera (Universitat de Barcelona)
Sergio Espuelas (Universitat de Barcelona)
Elena Martínez Ruiz (Universitat de Alcalá de Henares)
José Alejandro Peres Cajías (Universitat de Barcelona)
Oriol Sabaté Domingo (Universitat de Barcelona)
Sara Torregrosa Hetland (Universitat de Barcelona)
Roser Àlvarez Klee (Universitat de Barcelona)
Carolina Roman (Universidad de la República, Montevideo, Uruguay)
Javier Silvestre Rodríguez (Universidad de Zaragoza)
Margarita Vilar Rodríguez (Universidade da Coruña)
Javier San Julián Arrupe (Universitat de Barcelona)
Alexander Elu Terán (European University Institute)

Línies de recerca

- Globalització, desigualtat territorial i polítiques públiques en perspectiva històrica
- Indicadors de desenvolupament econòmic regional en el llarg termini
- Globalització, tamany de mercat i desigualtat econòmica regional
- Els orígens de les polítiques de cohesió territorial
- Cohesió vs. Creixement econòmic
- Desigualtat econòmica en el llarg termini: mesures i determinants
- Orígens de l'Estat del Benestar
- La desigualtat econòmica com a determinant del creixement de les societats

Activitats (curs 2011/2012)

Seminaris de la Xarxa de Referència en Economia i Polítiques Públiques

25 d'octubre de 2011

Pablo Astorga (Institut Barcelona de Estudis Internacionals)

«Mean reversion in long-horizon real exchange rates: Evidence from Latin America»

17 de gener de 2012

Margarita León (Universitat Autònoma de Barcelona)

«The Spanish Welfare State in European Context»

17 d'abril de 2012

John Tang (Australian National University)

«Railroad expansion and entrepreneurship: evidence from Meiji Japan»

1 de juny de 2012

Florian Plockl (University of Oxford)

«The International Job Market in Economic History” (PhD Workshop)»

20 de setembre de 2012

Agustina Rayes (Universidad Nacional del Centre de la Província de Buenos Aires – Universidad Torcuato Di Tella, Argentina)

«En las puertas del Dorado. Las exportaciones argentinas, 1890 – 1913»

NETWORK OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH IN FAMILY FIRMS (NIRFF)

La **Network of Interdisciplinary Research in Family Firms** va ser creada l'octubre de 2009 a la Universitat de Barcelona.

Membres

Paloma Fernández (Universitat Barcelona) - Directora
Lourdes Casanova (INSEAD, França)
Christine Blondel (INSEAD, França)
Lucía Ceja (IESE)
Mario Cerutti (Universidad Autónoma de Nuevo León, México)
Andrea Colli (Università Bocconi)
Armando Dalla Costa (Universidad de Paraná, Brasil)
Carlos Dávila Ladrón de Guevara (Uniandes, Colombia)
Pablo Díaz (Universitat d'Alacant)
María Fernández Moya (Universitat de Barcelona-IESE)
Fundación Nexia (Barcelona)
Esteban García-Canal (Universidad Oviedo)
Tiago Luis Gil (Universidad de Brasília, Brasil)
Vipin Gupta (Simmons School of Management, Boston, Estats Units)
Eleanor Hamilton (University of Lancaster, Regne Unit)
Christopher Kobrak (European School of Management, França)
Juan Carlos Leiva (Instituto Tecnológico, Costa Rica)
Chen Ling (Director Institute Family Business, Zhejiang University, Xina)
Andrea Lluch (CONICET, Argentina)
Teresa Marques (Universidad de Brasília, Brasil)
Martin Monsalve (Universidad Pacífico, Perú)
Patricia Monteferrante (IESA, Venezuela)
Marina Niforos (INSEAD, France)
Jari Ojala (University of Jyväskylä, Finlàndia)
Ramón Piñango (IESA, Venezuela)
Núria Puig (Universidad Complutense de Madrid)
Mikel Sáez (Universitat d'Alacant)
Pilar Saldaña (Cátedra **de l'Empresa Familiar**- UB)
Elena San Román (Universidad Complutense de Madrid)
Heli Valtonen (University of Jyväskylä, Finlàndia)
Javier Vidal (Universitat de València)

Línies de recerca

- Corporate governance
- Successió i protocols
- Gènere i empresa familiar
- Gran empresa familiar en economies emergents del passat i el present
- Gran empresa familiar en economies desenvolupades
- Fiscalitat
- Fluxos de capital i paradisos fiscals

- Estudis de casos
- Innovació
- Associacionisme i Networking
- Contribució al desenvolupament i el creixement
- Filantropia i Responsabilitat Social Corporativa
- Transferència de capacitat emprenedora entre generacions
- Formació i professionalització de la direcció
- Estadístiques i estimacions sobre empresa familiar
- **Institucionalització dels estudis d'empresa familiar**

Activitats (curs 2011/2012)

Workshops i Seminaris

6 de febrer 2012

Reunió i debats de membres del NIRFF amb el Grupo de Investigación en Historia y Empresariado (GHE) dirigit per Carlos Dávila L. de Guevara, a la Facultad de Administración de la Universidad de los Andes en Bogotá, Colombia

7 de febrer de 2012

Seminari de Paloma Fernández a professors, de diferents àrees de coneixement, especialitzats en estudi de negocis familiars a la Universidad de los Andes de Bogotá, Colòmbia, sobre el cas de la modernització històrica de la gestió de negocis familiars a Catalunya.

1 de juny de 2012

Seminari al Instituto de Ciencias Sociales, Seminario de Historia, de Lisboa, Portugal, de la professora Paloma Fernández, convidada per professors interessats en col.laborar en el NIRFF. Alvaro Silva, especialista en història de grups empresarials de Portugal, va demanar ingrés al NIRFF i està ara col.laborant en un projecte de la xarxa.

30 agost-1 setembre 2012

Paris. Workshop «Accounting Family Firms», convocat per Andrea Colli, amb participació de membres del NIRFF (Paloma Fernández), i altres com Harm Schröter (president de la European Business History Association) per explorar un nou projecte europeu que reflexioni sobre noves metodologies que permetin mesurar empreses familiars en el passat, i comparar països europeus.

30 agost-1 setembre 2012

Paris. Workshop «Un siglo de transformaciones». Grandes negocios familiares en América Latina y la Península Ibérica en el siglo XX", con miembros del NIRFF Andrea Lluch, Carlos Dávila L. de Guevara, i Paloma Fernández, para evaluar progreso del proyecto iniciado en 2011 y coordinar nuevos hitos de trabajo del grupo, en el que están 20 investigadores del NIRFF de 11 países distintos.

Cursos i conferències

7 de febrer de 2012

Conferència de Paloma Fernández al curs d'Història de l'empresariat (estudis de pregrau), Facultat de Administración de la Universidad de los Andes en Bogotá, Colòmbia.

8 de febrer de 2012

Conferència de Paloma Fernández al Metropolitan Club, amb 88 empresaris del capítol colombià del Family Business Network, i representants del món acadèmic i empresarial de Bogotá, sobre estratègies de canvi en grans negocis controlats per famílies en el passat a través de l'exemple de la tercera i quarta generació de la família Rockefeller.

26-29 de juny de 2012

Participació al congrés anual d'IFERA, Universitat Bordeaux IV, Burdeus, França, de Paloma Fernández

9-13 juliol 2012

Participació al congrés de la IEHA a Stellenbosch, Sudàfrica, amb una ponència dels membres del NIRFF Elena San Román, Agueda Gil, i Paloma Fernández defensada per Agueda Gil, sobre la història de l'entramat de negocis familiars de SEUR.

30 agost-1 setembre 2012

Conferències de membres del NIRFF a la conferència EBHA celebrada a l'École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris (Andrea Lluch, Andrea Colli, Nuria Puig, Teresa Da Silva, Miguel Angel Lopez Morell, Francisco Javier Fernández, Paloma Fernández, Carlos Dávila).

15-16 septiembre 2012

Visita de Teresa Da Silva Lopes, directora del Centro para estudio de la Globalización, Universitat de York, a la UB, per fer tres classes magistrals a alumnes de màster i doctorat del Departament d'Història i Institucions Econòmiques, i fer reunió de treball amb Paloma Fernández sobre un projecte de publicació d'un número especial de revista sobre marques i empreses que publica Business History Review, i futures publicacions amb altres membres del NIRFF.

Trobades institucionals

7 de febrer de 2012

Trobada de Paloma Fernández amb responsables de la Oficina Internacional de la Facultat de Administración de la Universidad de los Andes a Bogotá, Colòmbia, per estudiar futures col.laboracions amb membres del NIRFF a Colòmbia.

8 de febrer 2012

Trobada de Paloma Fernández amb el Comité Académico de Doctorado de la Facultat de Administración de la Universidad de los Andes en Bogotá, Colòmbia, per debatre vies de millora dels programes i assignatures de

doctorat a la Facultat d'Economia i Empresa de la UB i a la Facultat de Administración de Universidad de los Andes.

21-22 de maig de 2012

Trobada de Armando Dalla Costa, de la Universidad Federal del Paraná, de Brasil, i President de l'Associació Brasileira d'Història Econòmica, amb professors i alumnes de postgrau del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Facultat d'Economia i Empresa de la UB. Proposta de col.laboració als membres de la UB del Programa de Doctorat d'Història Econòmica, en el Programa Pós-Graduação em Desenvolvimento Econômico (PPGDE) de la Universidad FEderal del Paraná a Brasil.

Juliol de 2012

Visita Pablo Diaz de la Universitat **d'Alacant a la UB per coordinar** investigacions amb grup NIRFF que investiga canvis al capitalisme familiar a Amèrica Llatina i Península Ibèrica al s XX.

30 d'agost de 2012

Paris. Ecole Hautes Etudes en Sciences Sociales. Trobada dels membres Jeffrey Fear de Univ Redlands, Christina Lubinski del German Historical Institute de Washington DC i Paloma Fernandez de UB per coordinar treballs d edició d un llibre sobre multinacionals familiars on participen altres membres del NIRFF com Miquel Gutierrez de la UB

12-15 de setembre de 2012

Visita de Andrea Lluch, de CONICET/Universidad de San Andrés, de Argentina, al Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la UB, per treballar amb Paloma Fernández en el progrés d'un projecte que implica 20 investigadors del NIRFF del qual són coordinadores principals.

SEMINARIS DEL DEPARTAMENT

SEMINARIS DEL DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

Curs 2011/2012

Coordinadors

Dr. Lluís Castañeda Peirón
Sr. Jordi Guilera Rafecas

19 d'octubre de 2011

ALFONSO HERRANZ

Universitat de Barcelona

*The political economy of infrastructure construction: the Spanish
"Parliamentary Roads" (1880-1914)*

2 de novembre de 2011

MARKUS LAMPE

Universidad Carlos III de Madrid

Production and Efficiency in Late Nineteenth Century Danish Dairying

16 de novembre de 2011

ENRIQUE CÁRDENAS

Instituto Tecnológico Autónomo de Méjico

La expropiación bancaria mexicana de 1982. Causas y efectos

23 de novembre de 2011

CARLES MANERA

Universitat de les Illes Balears

*Hacia un nuevo paradigma tecno-económico en el turismo de masas: la
Revolución Turística en el Mediterráneo, 1940-2005*

14 de desembre de 2011

DANIEL TIRADO I JULIO MARTÍNEZ

Universitat de València

Explaining long-term patterns in regional income inequality in Spain

11 de gener de 2012

JOSEP PUJOL

Universitat Autònoma de Barcelona

*Wheat varieties and technological change in Europe, 19th and 20th
centuries: New issues in economic history*

25 de gener de 2012

NIKOLA KOEPKE

Universitat de Barcelona

The Biological Standard of Living in Europe since the Iron Age

8 de febrer de 2012

GEOFF CUNFER

University of Saskatchewan

Agricultural Colonization and Soil Management in the American Great Plains, 1860-1940

22 de febrer de 2012

LUZ MARINA ARIAS

Fundación Juan March

Building Fiscal Capacity in Colonial Mexico: From 'Protection for Sale' to Centralized Coercive Enforcement

7 de març de 2012

FRANCESCO CINNIRELLA

University of Munnich

Malthus in the Bedroom: Birth Spacing as a Preventive Check Mechanism in England, 1540-1870

21 de març de 2012

JULIE MARFANY

Oxford University

Terra, proto-indústria i població a Catalunya: una altra transició al capitalisme?

25 d'abril de 2012

MAURICIO DRELICHMAN

University of British Columbia i Canadian Institute for Advanced Research

What Price a Roof? Housing and the Cost of Living in Sixteenth Century Toledo

9 de maig de 2012

PAUL WARDE

University of East Anglia

Energy and economic performance in Europe from the organic to the industrial economy

30 de maig de 2012

CHRISTIAN PFISTER

Universität Bern - Historisches Institut

The "1950s Syndrome" and the Transition from a Slow-Going to a Rapid Loss of Global Sustainability

6 de juny de 2012

ALESANDRO MORADI

University of Sussex

Colonial Investments and African Development: Evidence from Ghanaian Railways

**PUBLICACIONES DEL CENTRE D'ESTUDIS
"ANTONI DE CAPMANY"**

Revista de Historia Industrial

Edita:

Departament D'Història i Institucions Econòmiques (Universitat de Barcelona)

Fundador y director emérito:

Jordi Nadal (Universitat de Barcelona)

Consejo de Redacción

Directores:

Antonio Parejo (Universidad de Málaga)

Carles Sudrià (Universitat de Barcelona)

Editor:

Álex Sánchez (Universitat de Barcelona)

Vocales:

Joám Carmona Badia (Universidad de Santiago)

Albert Carreras (Universitat Pompeu Fabra)

Jordi Catalan (Universitat de Barcelona)

Antonio Escudero (Universidad de Alicante)

Antonio Gómez Mendoza (Universidad Complutense de Madrid)

Mathias Kipping (York University, Toronto)

Jordi Maluquer De Motes (Universitat Autònoma de Barcelona)

José Miguel Martínez Carrión (Universidad de Murcia)

Núria Puig (Universidad Complutense de Madrid)

Marcelo Rougier (Universidad de Buenos Aires)

Max-Stephan Schulze (London School of Economics)

Luciano Segreto (Università di Firenze)

Jaume Torras (Universitat Pompeu Fabra)

Secretario:

Marc Prat (Universitat de Barcelona)

Coordinadora de Recensiones:

Adoración Álvaro (Universitat de Barcelona)

Consejo Asesor:

Franco Amatori (Università Luigi Bocconi, Milán)

Alber Broder (Université Paris XII)

Pere Pascual (Universitat de Barcelona)

Jaime Reis (Universidade de Lisboa)

Mary Rose (University of Lancaster)

Wilson Suzigan (Universidade Estadual de Campinas)

John Wilson (University of Liverpool)

Redacci3n, administraci3n y suscripciones:
DEPARTAMENT D'HIST3RIA I INSTITUCIONS ECON3MIQUES
FACULTAT DE CI3NCIES ECON3MIQUES I EMPRESARIALS.
UNIVERSITAT DE BARCELONA
AVDA. DIAGONAL, 690. 08034 BARCELONA
TEL. 93 402 19 32
FAX. 93 402 45 94
E-mail: r.historiaindustrial@ub.edu

Producci3n:
PUBLICACIONS I EDICIONS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Dep. Legal: B-35.219-92
ISSN: 1132-7200

NÚMERO 47 (2011-3)

SUMARIO

ARTÍCULOS

MÓNICA CAMPINS Y ANA PFEIFFER, *La importancia de las redes sociales en los orígenes del la industria farmacéutica argentina. El caso de los catalanes en Argentina*

MERCEDES FERNÁNDEZ-PARADAS, *La compañía eléctrica Mengemor en la Guerra Civil Española (1936-1939)*

JAVIER MORENO-LÁZARO, *The Bread of the Americas. Bibmo: A Mexican Business Success Story, 1944-2010*

BERNARDO BÁTIZ-LAZO Y J. CARLES MAIXÉ-ALTÉS, *Managing Technological Change by Committee: Adoption of Computers in Spanish and British Savings Banks (circa 1960-1988)*

JULIANA FRASSA, MARIANA VERSINO, CLAUDIANA GUEDES DE JESÚS Y LEDA GITAHY, *El rol estatal en sectores estratégicos. La industria naval pesada en Argentina y Brasil*

RECENSIONES

Martín Rodrigo y Alharilla, *La familia Gil. Empresarios catalanes en la Europa del siglo XIX*, por YOLANDA BLASCO

Alberto Ansola Fernández y José Sierra Álvarez, *Caminos y fábricas de harina en el corredor de Besaya. Historia, geografía y patrimonio*, por JAVIER MORENO-LÁZARO

Mark Casson, *The World's First Railway System. Enterprise, Competition and Regulation on the Railway Network in Victorian Britain*, por PEDRO PABLO ORTÚÑEZ GOICOLEA

Joel Wolfe, *Autos and Progress: The Brazilian Search for Modernity*, por JORDI CATALAN

Olivier Feirtag and Ioanna Pepelasis Minoglou. (eds.), *Banking Historiography: Past and Present*, por ROMAIN THIÉBAUD

Yovanna Pineda, *Industrial Development in a Frontier Economy: The industrialization of Argentina, 1890-1930*, por CLAUDIO BELINI

Samuel Willard Crompton, *Alexander Graham Bell and the Telephone: Te Invention that Changed Communication*, por BEGOÑA VILLANUEVA GARCÍA

Marcelo Rougier (dir.), *Estudios sobre la industria argentina. Políticas de promoción y estrategias empresariales 2*, por PATRICIA JEREZ

Margarita Vilar Rodríguez, *Los salarios del miedo. Mercado de trabajo y crecimiento económico en España durante el franquismo*, por CARMEN SARASÚA

NÚMERO 48 (2012-2)

SUMARIO

ARTÍCULOS

ALFREDO PASTOR, *La crisis y la pedagogía económica*

ANTONIO PAREJO Y CARLES SUDRIÀ, «*The Great Depression*» versus «*The Great Recession*». *Financial crashes and industrial slumps*

ÁGUEDA GIL-LÓPEZ Y ELENA SAN ROMÁN, *David y Goliat. La industria cerillera española en perspectiva internacional (1892-1956)*

ANTONIO HIDALGO, *Competencia y colusión en el mercado eléctrico valenciano antes de la Guerra Civil*

ENRIQUE PALAZUELOS, *Modelos de oligopolio en la industria petrolera: las «Siete Hermanas» versus la OPEP*

MARIA LUISA SOUSA Y MARIA PAULA DIOGO, *Giving with one hand and taking away with the other: the automobile assembly industry in Portugal (1960-1988)*

RECENSIONES

Bas Van Bavel, *Manors and Markets: Economy and Society in the Low Countries, 500-1600*, por DAVID CARVAJAL DE LA VEGA

Lars Magnusson, *Nation, State and the Industrial Revolution. The visible hand*, Routledge, por JOSÉ I. MARTÍNEZ RUIZ

Philipp Blom, *Años de vértigo. Cultura y cambio en Occidente, 1900-1914*, por ANTONIO PAREJO

Teresa Tortella, *El Banco de España desde dentro. Una historia a través de sus documentos*, por JOSÉ LUIS GARCÍA RUIZ

Rodney Habbershaw, *El vuelo del águila*, por XAVIER GARCÍA BARBER

Ángel Calvo, *Historia de Telefónica: 1924-1975. Primeras décadas: tecnología, economía y política*, por JESÚS SÁNCHEZ MIÑANA

Ana Castellani, *Estado, empresas y empresarios. La construcción de ámbitos privilegiados de acumulación entre 1966 y 1989*, por MAURICIO ROUGIER

Gary Herrigel, *Manufacturing Possibilities. Creative Action and Industrial Recomposition in the United States, Germany and Japan*, por MIGUEL ÁNGEL SÁEZ GARCÍA

David J. Teece, *Dynamic Capabilities and Strategic Management: Organizing for Innovation and Growth*, por EVA GALLARDO GALLARDO

NÚMERO 49 (2012-2)

ARTÍCULOS

ANTONIO ESCUDERO E HIPÓLITO SIMÓN , *Diferencias provinciales en la España del siglo XX*

ANNA CARRERAS-MARÍN, *The international textile trade in 1913: the role of intra-European flows*

PATRICIA ELISABETH OLGUÍN, *Estado, empresas y regulación. La experiencia de las entidades reguladoras del mercado vitivinícola de Mendoza (Argentina),*

MIGUEL A. LÓPEZ MORELL Y ALFREDO MOLINA ABRIL, *La Compañía Iberoamericana de Publicaciones, primera gran corporación editorial en castellano*

RAMÓN MOLINA DE DIOS, *De pan de pobres a sofisticado aditivo. Tecnología e innovación en torno a la industria de la algarroba: el caso balear (1930-2010)*

RECENSIONES

Karl Gunnar Person, *An Economic History of Europe, Knowledge, Institutions and Growth, 600 to the Present*, por RAMÓN LANZA GARCÍA

Noelle Plack, *Common Land, Wine and the French Revolution: Rural Society and Economy in Southern France*, por FRANCISCO J. BELTRÁN TAPIA

Douglas E. Haynes, Abigail McGowan, Tirthankar Roy y Haruka Yanagisawa, *Towards a History of Consumption in South Asia*, por ALESSANDRA TESSARI

Franco Amatori y Andrea Colli, *Business History: Complexities and Comparisons*, por JORDI CATALAN

José Luís García Ruiz y Pier Angelo Toninelli, *The Determinants of Entrepreneurship: Leadership, Cultrure, Institutions*, por JUAN HERNÁNDEZ ANDREU

John Murphy, *A Decent Provision: Australian Welfare Policy, 1870-1949*, por SERGIO ESPUELAS BARROSO

John Hillman, *The International Tin Cartel*, por MARCO BERTILORENZI

Mario Cerutti, María del Carmen Hernández y Carlos Marichal (coords.), *Grandes empresas y grupos empresariales en México en el siglo XX*, por PALOMA FERNÁNDEZ PÉREZ

V.AA., *Encuentro Internacional sobre la Historia del Seguro*, por MARÍA JESÚS MATILLA

III ENCUENTRO DE LA ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE HISTORIA ECONÓMICA

III Encuentro de la Asociación Española de Historia Económica

Commemoración del 40 aniversario de la AEHE

Barcelona, 6-7 de setembre de 2012

III Encuentro de
la Asociación
Española de
Historia
Económica

Centre d'Estudis "Antoni de Capmany"
Facultat d'Economia i Empresa
Universitat de Barcelona

7 de setiembre de 2012

COMPANIA TRAJATLANTICA
(anterior A. LOPEZ Y Cia)
BARCELONA

LA HISPANO SUIZA
FABRICA DE AUTOMOVILES

COCHES de 12, 20, 30
40 y 60 CABALLOS
OMNIBUS, CAMIONES

Universitat de Barcelona

aehe

<http://www.ub.edu/histeco/3encuentro/welcome.htm>

El III Encuentro anual de la AEHE se celebra en Barcelona el 7 de **septiembre de 2012, organizado por el Centre d'Estudis 'Antoni de Capmany' d'Economia i Història Econòmica y el Departament d'Història i Institucions Econòmiques** de la Universitat de Barcelona. Durante el Encuentro, se discutirá un reducido número de trabajos en sesión plenaria. Este encuentro tiene como objetivo estimular la presentación de trabajos innovadores y de calidad, indicar las líneas de investigación que parecen más prometedoras y potenciar los intercambios y debates entre los asociados. El Encuentro conmemora, además, el 40º aniversario de la Asociación que tuvo su origen en 1972 con motivo del I Congreso de Historia Económica. En la tarde y noche del día anterior, jueves 6 de septiembre, tendrá lugar la ceremonia de entrega de los premios de la Asociación y la cena de gala.

Comité Organizador

Alex Sánchez (Universitat de Barcelona)
Carles Sudrià (Universitat de Barcelona)
Francesc Valls (Universitat de Barcelona)
Ramon Ramon Muñoz, secretario (Universitat de Barcelona)

Comité Científico

Anna Aubanell (Universitat Autònoma de Barcelona)
Luis Bértola (Universidad de la República, Uruguay)
Jordi Catalan (Universitat de Barcelona)
Alfonso Herranz (Universitat de Barcelona)
Vicente Pinilla (Universidad de Zaragoza)
María Ángeles Pons (Universitat de València)
Núria Puig (Universidad Complutense de Madrid)
Jaime Reis (Instituto de Ciências Sociais da Universidade de Lisboa)
Ramon Ramon Muñoz, secretario (Universitat de Barcelona)

Programa y trabajos

Jueves - 6 de septiembre

- 19:00 Inauguración
19:30 Entrega de los premios de la AEHE
20:00 Clausura del acto
21:00 Cena

Viernes - 7 de septiembre

- 8:30-8:45 Recepción de los asistentes y bienvenida

Primera sesión

Preside: Jordi Catalan (Universitat de Barcelona)

8:45-9:30

Alfonso Díez Minguela - Universitat de València

Mª Dolores Añón Higón - Universitat de València

A re-examination of the Columbian exchange: agriculture and economic development in the long run

Comentarista: Vicente Pinilla - Universidad de Zaragoza

9:30-10:15

Sergio Espuelas - Universitat de Barcelona

The inequality trap. A comparative analysis of social spending between 1880 and 1933

Comentarista: Luis Bértola - Universidad de la República, Uruguay

10:15-11:00

Timothy W. Guinnane - Yale University

Susana Martínez Rodríguez - Universidad de Murcia

For every law, a loophole: flexibility in the menu of Spanish business forms, 1886-1936

Comentarista: Anna Aubanell - Universitat Autònoma de Barcelona

11:00-11:30

Pausa / Presentación de pósters

Fernando Mendiola (Universidad Pública de Navarra / Nafarroako Unibertsitate Publikoa), *Estrategias empresariales y trabajo forzado en los ferrocarriles de España (1937 - 1957)*

Agustina Rayes (CONICET – IEHS– UTDT, Argentina), *La estructura del comercio de exportación argentino, 1890 – 1913. Productos y destinos*
Eduardo Sanz (Universidad de Zaragoza), *Una aproximación política a la inexistencia del dilema cruel: crecimiento y democracia en España (1945-2009)*

Segunda sesión

Preside: Pedro Tedde de Lorca (Universidad CEU San Pablo y Banco de España)

11:30-12:15

Emanuele Felice - Universitat Autònoma de Barcelona

Albert Carreras - Universitat Pompeu Fabra

When did modernization begin? Italy's industrial growth reconsidered in light of new value-added series, 1911–1951

Comentarista: María Ángeles Pons - Universitat de València

12:15-13:00

Antonio Cubel - Universitat de València

Vicente Esteve - Universitat de València y Universidad de La Laguna

M.Teresa Sanchis - Universitat de València e Instituto Figuerola

Juan A. Sanchis-Llopis - Universitat de València y ERI-CES

International technology diffusion through patents during the second half of the XXth century

Comentarista: Xavier Tafunell - Universitat Pompeu Fabra

13:00-14:30

Almuerzo

14:30-16:00

Asamblea de la AEHE

Lugar: Facultad de Economía y Empresa de la Universidad de Barcelona.

Sala de Juntas, Edificio 696 (planta baja), Av. Diagonal, 696

Tercera sesión

Preside: Luis Bértola (Universidad de la República, Uruguay)

16:00-16:45

Fernando Collantes - Universidad de Zaragoza

El consumo de productos lácteos en España, 1950-2010

Comentarista: Josep Pujol - Universitat Autònoma de Barcelona

16:45-17:30

Daniel A. Tirado Fabregat - Universitat de València, CEAC y XREPP

Marc Badia Miró - Universitat de Barcelona, CEAC y XREPP

Economic integration and regional inequality in Iberia (1900-2000): a geographical approach

Comentarista: Josep Maria Arauzo Carod - Universitat Rovira i Virgili

17:30-18:15

Antonio D. Cámara - Centre d'Estudis Demogràfics

Joan García Román - Universitat Autònoma de Barcelona

Anthropometrics and development in twentieth-century Spain: cohort trends and spatial patterns of height and robustness

Comentarista: José Miguel Martínez Carrión - Universidad de Murcia

18:15-18:30

Clausura